

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

”Hela sociala livet ligger där nere i väskan och blippar”

En kvalitativ studie om skolkuratorers resonemang kring barn och ungas internetanvändning

Malin Hansson och Nicolina Larsson

Kandidatuppsats SOPA63

VT2017

Handledare: Annika Capelán

Abstract

Authors: Malin Hansson and Nicolina Larsson

Title: “Your whole social life is poking for your attention through the phone in your bag” - A qualitative study on how school counselors reason regarding children and youths Internet use

Supervisor: Annika Capelán

Assessor: Lupita Svensson

Internet is a natural part of many people’s life, including children and youths. The aim of this thesis is to look into how school counselors reason regarding how children and youth uses the Internet and how they reason around their own work in relation to this. Through semi structured interviews, we spoke to eight school counselors working with different grades. To analyse our data we used the theory of social construction combined with the term *identity* and Goffman dramaturgical analysis. The results show that Internet is understood as a place to gain social contacts but the school counselors also pointed out that Internet was time consuming and affected the pupils sleep habits negatively. Some of the school counselors emphasised that the pupils could find role models and friends they could identify with on the Internet. On the other hand, they lifted that Internet pages with negative contents could affect the pupils identity negatively if they overidentified with this. It was also found that the pupils compared themselves to others on the Internet and that it was important how their *personal front* was displayed. Another result is that some school counselors could see a connection between Internet use and gender, while some did not see this connection. One challenge that the school counselors experienced was difficulties to gain knowledge of what activities the pupils were engaged with on the Internet. The school counselors experienced that the pupils found their own arenas on the Internet away from adults, which could be explained by Goffmans term *back stage*. The school counselors also experienced a discrepancy concerning the meaning of Internet’s importance in comparison with the pupils. This could be explained through the fact that the pupils grew up in a society where the Internet had already been internalized.

Key words: Internet, children, youth, social media, social work, school counselors, identity, generations

Förord

Vi vill tacka vår handledare Annika Capelán för stöd av skrivandet i denna uppsats, hennes hjälp har varit ovärderlig. Vi vill även tacka respondenterna som ställt upp på en intervju, utan er hade det inte varit möjligt att genomföra denna studie.

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Problemformulering.....	5
1.2 Syfte.....	7
1.3 Frågeställningar.....	7
2. Kunskapsläget	7
2.1 Internetanvändningen bland barn och unga.....	8
Kommunikation över internet.....	8
Ständigt uppkopplad.....	9
2.2 Att forma sig själv.....	9
Vad gör flickor och pojkar på internet?.....	10
Identitetsskapandet på internet.....	10
2.3 Socialarbetarens roll.....	11
3. Metod	12
3.1 Metodemässiga överväganden.....	13
3.2 Metodens förtjänster och begränsningar.....	14
3.3 Urval.....	16
3.4 Tillförlitlighet.....	17
3.5 Analys.....	18
3.6 Etiska överväganden.....	19
3.7 Arbetsfördelning och samarbete.....	20
4. Teori	20
4.1 Det socialkonstruktivistiska perspektivet.....	21
4.2 Begreppet identitet.....	22
4.3 Det dramaturgiska perspektivet.....	23
5. Resultat och analys	24
5.1 Barn och ungas internetanvändning.....	25
Kommunikation på internet.....	27
Att identifiera sig med andra på nätet.....	28
Konstant på internet.....	31
5.2 Vuxnas syn på barn och ungas internetanvändning.....	32
Vuxnas begränsning av barn och ungas internetanvändning.....	32
Generationsklyftan.....	33
Skolkuratorns arbete.....	35
6. Avslutande diskussion	38
7. Referenslista	42
Bilaga 1 - intervjuguide.....	48
Bilaga 2 - informationsbrev.....	51

1. Inledning

1.1 Problemformulering

Idag använder nästan alla svenskar internet. På 20 år har andelen hushåll med dator tredubblats och det blir allt vanligare att ha både dator, surfplatta och smartphone. (IIS, 2016b). Det finns en polarisering gällande synen på internet, där internet antingen målas upp som positivt och lärande, eller negativt och skrämmande (Dunkels, 2012). En positiv effekt som omnämns med internet är att det kan ses som ett verktyg för att interagera socialt med andra människor (Erlandsson, 2006; Linde & Qvarnström, 2008). Ytterligare positiva effekter är att internet bidrar till en känsla av tillhörighet och gemenskap, och att det bidrar till lärande och kunskap (Erlandsson, 2006). De negativa effekter av internetanvändning som lyfts är bland annat nätmobbning (Berne, Frisé & Daneback, 2016; Dunkels, 2016; Erlandsson, 2006). Ytterligare negativa effekter av internet kan vara sexuellt utnyttjande och kriminalitet (Erlandsson, 2006; Dunkels 2012).

Internet är en självklar del i ungdomars sociala liv (Wängqvist & Griphammar, 2016) och användandet av internet ökar med åldern (IIS, 2016a). Uppkoppling till internet via mobilen har ökat under de senaste åren bland ungdomar. År 2010 använde 7 procent av 16-åringar internet via mobilen och år 2015 låg siffran på 96 procent (Statens medieråd, 2015). Internet används bland annat för att spela spel, lägga ut bilder och till lärande (Dunkels, 2012). Flickor använder sociala medier i större utsträckning än pojkar medan pojkarna i större utsträckning spelar spel (Statens medieråd, 2015). Något ytterligare som barn och unga använder internet till är att upprätthålla sociala kontakter (Dunkels, 2012) och detta har enligt Wängqvist och Griphammar (2016) betydelse för identitetsskapandet.

Wängqvist och Griphammar (2016) lyfter även att detta identitetsskapande är viktig för människors mående. Då internet kan bidra med anonymitet ges möjligheten att testa olika roller och uttryck. Detta kan dock leda till en splittring mellan hur individer ser på sig själva i olika sammanhang och därför bidra till en känsla av att ens olika roller inte hänger ihop. Detta kan påverka måendet då det är viktigt att vara någorlunda samma person i olika sammanhang, samtidigt som för mycket likhet kan leda till en alltför oflexibel identitet (ibid.).

Identitetsutvecklingen över internet bär med sig både positiva och negativa aspekter och påverkar barn och ungas mående. Wängqvist och Griphammar (2016) beskriver även hur ungdomstiden är en tid då vuxnas insyn och kontroll minskar. Frigörelsen från

vårdnadshavare har en viktig del i utvecklingen. Det finns ett behov hos ungdomar att utforska sin identitet utan att vuxna är närvarande och internet kan då fungera som en sådan plats (ibid.).

Skolan är en plats där barn och unga spenderar mycket tid (Berne, Frisé & Daneback, 2016) och det är också en plats där barn och unga använder internet i samband med skolarbete, men också till annat (IIS, 2016a). Skolan har en viktig roll gällande elevernas välmående (Dunkels, 2016). I 2 kap. 25 § i Skollagen (SFS 2010:800) lyfts kravet på elevhälsa inom skolan, vilket bland annat innefattar att en kurator ska finnas tillgänglig. Ytterligare ett krav på elevhälsan är att de ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande.

I den här uppsatsen är vi intresserade av hur barn och ungas internetanvändning kan påverka deras mående och identitetsskapande. Detta då internetanvändningen är något som ökar och som innefattar positiva och negativa aspekter. Som tidigare nämnt beskrivs skillnader i hur mycket tid flickor och pojkar lägger på olika aktiviteter på internet (Statens medieråd, 2015). Därför upplever vi det intressant att utforska hur kopplingen mellan kön och internetanvändningen ser ut. Då skolan är en plats där barn och unga tillbringar mycket av sin tid ser vi det som särskilt intressant att undersöka hur skolkuratorernas uppfattning är kring detta.

Daneback och Sorbring (2016) har noterat att internet öppnar upp för både problem och möjligheter inom det sociala arbetets praktik. Detta är ett område som rör många professionella då dessa problem och möjligheter som internet öppnar upp för kan vara svåra att förstå sig på. Författarna lyfter att arbetet med unga människor kan vara särskilt svårt då professionella i vissa fall kan känna sig i underläge när det gäller den tekniska aspekten av internet (ibid.). Utifrån detta upplever vi att skolkuratorer har ett viktigt och utmanande arbete vad gäller elevernas internetanvändning. Därför är vi i denna uppsats intresserade av att intervjua skolkuratorer om deras upplevelser av hur barn och unga använder internet.

1.2 Syfte

Att undersöka hur skolkuratorer resonerar kring internetanvändningen bland barn och unga samt hur de resonerar kring sitt egna arbete i förhållande till detta.

1.3 Frågeställningar

- Hur ser skolkuratorer på positiva och negativa aspekter med barn och ungas användning av internet och på den betydelse det kan ha för barn och ungas mående och identitet?
- Hur ser skolkuratorer på kopplingen mellan internetanvändning och kön?
- Vad ser skolkuratorer för möjligheter och utmaningar i sitt egna arbete med internetanvändningen bland barn och unga?

2. Kunskapsläget

Då vårt syfte är att undersöka hur skolkuratorer resonerar kring internetanvändningen bland barn och unga samt hur de resonerar kring sitt eget arbete i förhållande till detta kommer vi här presentera den forskning som är relevant för detta syfte. Vi kommer redovisa forskning under delrubriker som är relevanta för varje del av syftet. Först presenterar vi forskning som beskriver hur barn och ungas internetanvändning kan se ut och hur denna kan skilja sig beroende på kön. Vi kommer sedan att lyfta forskning om hur identitet kan skapas via internet och sist hur socialarbetares arbete med barn och unga kan påverkas av elevernas internetanvändning. För att hitta denna forskning har vi sökt via LUBserach efter olika sökord. Dessa sökord presenteras i de olika avsnitten. När vi sökte forskning avgränsade vi oss till den som var peer-reviewed samt forskning från år 2000 och framåt. Vi har främst använt källor från 2015 då vi ville ha forskning som låg nära i tid. Anledningen till att vi satte avgränsningen vid år 2000 var för att vi inte ville gå miste om intressant forskning som var relevant för ämnet. Forskningen som presenteras har bedrivits inom socialt arbete, men även inom andra discipliner som exempelvis psykologi, samhällsvetenskap och kommunikation. Forskningen som presenteras har genomförts i Sverige men även i många andra länder. Vi hittade forskning som gjorts i flertal länder som var relevant för vår studie. Detta kan tyda på

att internetanvändningen och dess påverkan berör människor världen över.

2.1 Internetanvändningen bland barn och unga

Forskning visar både på positiva och negativa sidor av internetanvändning bland barn och unga. I detta stycke kommer vi att lyfta det som vi funnit mest intressant utifrån forskning. Denna forskning blir relevant i förhållande till vårt syfte att undersöka hur skolkuratorer resonerar kring internetanvändningen bland barn och unga. Forskningen som presenteras i detta avsnitt har hittats via sökorden, *gender internet*, *children internet*, *friends online*, *internet friendship*, *internet support*, *youth internet*, *internet addiction* och *social media sleep*. Forskningen har bedrivits i bland annat Sverige, Tyskland, Storbritannien, Israel, Kanada, Australien, Vietnam, Ryssland och Nepal.

Kommunikation över internet

Wartberga et al. (2015) och Von Feilitzen, Findahl & Dunkels (2011) nämner att ungdomar bland annat använder internet för kommunikation (ibid.). Internet kan bidra till att hålla kontakten med vänner och familj (Dunkels, 2008) och det kan även ge möjligheten till att skaffa nya sociala kontakter (Carter, 2004). Amichai-Hamburger, Kingsbury och Schneider. (2013) lyfter vikten av vänskap i unga människors liv och att vänskap tidigare främst har baserats på möten i det fysiska rummet. Internet har bidragit till att människor kan upprätthålla kontakten utan ett fysiskt möte. Vidare lyfts att internet ger en större möjlighet att finna likasinnade och hitta människor som delar särskilda intressen, exempelvis bilar, fågelskådning eller matlagning (ibid.). I Raghavendras et al. (2013) studie framkom det också att internet kan bidra till att ungdomar med funktionsvariationer blir mer socialt deltagande (ibid.).

Andra sidor av sociala kontakter via internet som lyfts fram i forskningen är exempelvis att internet kan vara en plattform där mobbning och trakasserier äger rum (Dunkels, 2008; Von Feilitzen, Findahl & Dunkels, 2011). Även samtal, frågor och uppmuntran till att göra något sexuellt som individen inte vill göra framkommer i forskningen (Von Feilitzen, Findahl & Dunkels, 2011; Priebe, Mitchell & Finkelhor, 2013). Von Feilitzen, Findahl och Dunkels (2011) lyfter i sin artikel att 33 procent av barn i åldrarna 9-16 i Sverige och 21 procent av barn i samma åldrar inom EU har någon eller några gånger sett webbsidor vars syfte är att diskutera och prata om olika sätt att skada sig själv på. Det som bland annat är synligt på

sådana webbsidor är sätt att bli mycket smal på, sätt att begå självmord och erfarenheter av droger (ibid.).

Ständigt uppkopplad

Zinnatova et al. (2016) lyfter i sin artikel att beroendet av internet blir allt mer vanligt och att det kan jämföras med andra beroenden, exempelvis spelberoende. Beroendet kan visa sig genom att personen inte kan kontrollera känslan av aggression, sorg eller rädsla över att skiljas från exempelvis sin telefon eller surfplatta och att personen har en önskan om att hela tiden vara uppkopplad. Att vara beroende av internet kan påverka det sociala livet och leda till ett asocialt beteende (ibid.) I Zhangs et al. (2017) studie om internetberoende och sömn bland ungdomar visade det sig att 85 procent av dem som var internetberoende sov mindre än andra ungdomar. Studiens resultat pekar alltså på att det finns en koppling mellan internetberoende och störningar i sömnen (ibid.). Ett liknande resultat påvisas i Ekincis et al. (2017) studie där sömnsvårigheter visade sig vara vanligare bland ungdomar som uppfyllde kriterier för internetberoende (ibid.). Även Woods och Scott (2016) lyfter denna aspekt och kom i sin studie fram till att ungdomar som använde sociala medier i samband med att dem ska sova och som var mer känslomässigt involverade i sociala medier upplevde sämre sömn (ibid.).

2.2 Att forma sig själv

I denna del kommer vi redovisa forskning som pekar på skillnader mellan kön och internetanvändning och hur identitet kan skapas via internet. Denna forskning blir relevant för den del i vårt syfte som fokuserar på hur skolkuratorer resonerar kring internetanvändning bland barn och unga. Forskningen blir även relevant för vår frågeställning om hur skolkuratorer ser på kopplingen mellan internetanvändning och kön. Löfbergs avhandling är gjord i Sverige, och vi hittade denna genom hänvisning från annan forskning. Annars har forskningen som presenteras i detta avsnitt hittats via LUBsearch och sökorden, *gender internet*, *media youth* och *identity online*. Forskningen har bedrivits i bland annat Sverige, Storbritannien, Belgien, Tyskland och USA.

Vad gör flickor och pojkar på internet?

Löfberg (2008) har i sin avhandling undersökt barn och ungas samspel på internet. Något som var framträdande i konversationerna på nätet var att flickor hade en större förmåga att visa känslor, något som uttrycktes av både flickor och pojkar. Dock lyftes förmågan att visa känslor upp som något individuellt och som inte kunde relateras till kön. Även detta uttrycktes av såväl flickor som pojkar (ibid.). Liknande forskning redovisar De Ridder och Van Bauwel (2015) som i sin studie undersökte hur unga på ett socialt nätverk beskrev intima relationer. Författarna kunde urskilja att både flickor och pojkar kommunicerade känslor. En skillnad som påvisades var att pojkarna tenderade att enbart beskriva känslor inom heterosexuella ramar, nästan uteslutande i relation till sina flickvänner, medan flickor även kunde beskriva känslor i förhållande till vänner (ibid.).

Wartberga et al. (2015) beskriver några skillnader mellan kön och internetanvändning. Bland annat framhävs att flickor i större utsträckning än pojkar använde internet för att använda sociala nätverk, söka information om hälsa och till skoluppgifter samt för att besöka sina idolars hemsidor. En större andel av pojkarna använde internet till att spela spel och ladda ner mjukvara på internet. Författarna lyfte även forskning som visade på att flickor i större utsträckning upplevde internet som ett verktyg eller teknologi medan pojkar i större utsträckning upplevde internet som en leksak (ibid.). Staksrud, Ólafsson och Livingstone (2013) lyfter också några skillnader vad gäller kön och internetanvändning. Bland annat beskrivs att det ungefär är 30 procent mindre troligt att flickor ska se sexuella bilder online. Däremot är det nästan 60 procent mer troligt att flickor utsätts för mobbning på internet (ibid.).

Identitetsskapandet på internet

Westley (2016) nämner att människor genom smartphones och media har en större möjlighet att utforska flera virtuella identiteter. Människors identitet kan urskiljas genom den information som de lämnat ut om sig själva på sociala medier, exempelvis bakgrund, arbete, intressen och åsikter. Det går även att urskilja hur människor väljer att identifiera sig själva genom bilder som de lägger ut på internet. Vissa väljer även att använda hashtags på sina bilder för att kategorisera dem, vilket kan lyfta andra aspekter av användaren än vad bilden gör. Exempelvis kan en individ lagt ut en bild på sina fötter på stranden men använda hashtags som syftar till intressen eller sexuell läggning. Detta görs för att nå ut till fler

likasinnade, vilket också bidrar till en del av identitetsskapandet (ibid.). Newman (2015) hävdar att publiceringen av bilder på sociala medier, i detta fall Instagram, påverkar identitetsskapandet. Exempelvis kan vissa ungdomars självkänsla påverkas av att de inte uppnått tillräckligt med många gilla-markeringar på deras bilder jämfört med andra. Får inte personen tillräckligt med gilla-markeringar eller om någon väljer att inte följa tillbaka ens konto på Instagram kan det påverka deras sociala identitet och självkänsla (ibid.).

De Ridder och Van Bauwel (2015) berättar att många unga vill porträttera sig själva positivt online genom att exempelvis visa sin kreativitet. Anonymitet beskrivs som en viktig aspekt vad gäller den kommunikation som sker online och unga hävdar att anonymitet hjälper dem att uttrycka sig mer öppet (ibid.). Internet kan även bidra till att de vardagliga, sociala och kulturella konstruktionerna inte behöver upprätthållas då exempelvis ålder eller kön inte behöver nämnas (Carter, 2004).

Sociala nätverk är viktiga plattformar där ungdomar kan utveckla sin identitet (Newman, 2015). De Ridder och Van Bauwel (2015) har i sin studie undersökt ett socialt nätverk för ungdomar. Där får ungdomarna en möjlighet att presentera sig själva samt välja ett användarnamn. Namnet beskrevs som viktigt för att uttrycka en unik identitet. De användes också för att signalera identitet med en annan grupp, exempelvis könsidentitet, etnicitet och sexuell identitet. Exempelvis kunde könsidentitet i användarnamnen synas genom att de refererade till vedertagna kvinnliga karaktärsdrag så som mode och manliga karaktärsdrag så som fotboll (ibid.).

2.3 Socialarbetarens roll

Då vi intervjuat skolkuratorer och en del av vårt syfte fokuserar på hur skolkuratorer resonerar kring sitt eget arbete i förhållande till internet, finner vi följande forskning intressant. Denna forskning har vi hittat via LUBsearch och sökorden *internet social work* och *social work media*. Forskningen har bedrivits inom socialt arbete i Storbritannien och USA.

Simpson (2016) lyfter hur professionellas arbete med internet påverkas av vad socialarbetare själva lägger ut på nätet men också hur de förhåller sig till den kommunikation som klienterna för online (ibid.). Reamer (2013) belyser också detta och nämner då att användningen av internet har lett till nya och komplicerade frågor gällande relationen mellan professionell och

klient. Exempelvis kan Facebook ses som en arena som öppnar upp för problem vad gäller om en professionell ska vara vän med sina klienter på Facebook eller inte. Detta kan leda till svårigheter i arbetet, då det kan inkräkta på båda parter privatliv. Författaren beskriver dock att dessa informella relationer på internet även kan fungera terapeutiskt och att det humaniserar relationen mellan professionell och klient. Ett annat exempel är att vissa professionella använder sms-kontakt med klienter, exempelvis för att boka och boka om möten eller för att klienten ska kunna uppdatera socialarbetare om hur det går. Sms-kontakt kan fungera bra med ungdomar, då det är många ungdomars val av kommunikationsmedel (ibid.).

Simpson (2016) framhäver att det saknas vägledning för professionella, speciellt vad gäller barn och unga och deras användning av internet. Detta då barn och ungas internetanvändning präglas av att internet för dem är normaliserat då de växt upp med internet som en del av sitt liv. Som exempel lyfter författaren frågan om hur professionella ska förhålla sig till om en ungdom avslöjar intima saker om sitt liv på sin blogg. Här ges även exemplet att om socialarbetaren är född på 70-talet när bloggar inte existerade så kanske socialarbetaren blir förvånad och orolig över att barn och ungar berättar om konfidentiella saker på sin blogg. Men om socialarbetaren istället är född i mitten på 90-talet så kanske kommunikation via en blogg inte ses som lika uppseendeväckande (ibid.). Även Johnston-Goodstar, Richards-Schuster och Sethi (2014) menar på att den snabba tekniska utvecklingen kräver att socialarbetare utforskar de implikationer och påverkan som denna utveckling för med sig (ibid.).

I det här avsnittet har vi presenterat forskning som vi anser vara relevant för vårt syfte och våra frågeställningar. I nästa avsnitt kommer vi redogöra för hur vi har gått tillväga i genomförandet av denna studie.

3. Metod

I följande avsnitt kommer vi att beskriva vilken metod som vi har använt oss av och varför, samt vad det finns för förtjänster och begränsningar med vår valda metod. Vi kommer även diskutera hur vi gjort vårt urval av respondenter, tillförlitligheten av studien, hur vi analyserat vår empiri, etiska överväganden samt hur arbetsfördelningen har sett ut.

Vår förförståelse i detta ämne har bland annat grundats i att vi själva har upplevt delar av internets utveckling och då vi själva använder internet varje dag. Vi hade även en viss förförståelse i hur internetanvändningen kan se ut utifrån kön, då vi är medvetna om de könsroller som råder i samhället. Vi hade en förförståelse kring vad skolkuratorer arbetar med men ingen förförståelse kring hur skolkuratorer arbetar med internetanvändning bland barn och unga. Men då alla barn och unga tillbringar mycket tid i skolan ville vi intervjua skolkuratorer.

3.1 Metodmässiga överväganden

Det finns både för- och nackdelar med såväl en kvalitativ som med en kvantitativ metod. Efter att ha vägt dessa metoder mot varandra bestämde vi oss för att använda den kvalitativa metoden. Hur detta övervägande har gått till redovisas nedan.

Lind (2014) nämner skillnaden som finns mellan kvantitativ och kvalitativ data. Kvantitativ data kan bland annat användas till statistiska analyser och kvalitativ data är istället bra för att få flera beskrivningar och upplevelser av det som studeras (ibid.). Vårt syfte är att undersöka hur skolkuratorer resonerar kring internetanvändningen bland barn och unga, hur skolkuratorerna ser på internets betydelse för barn och ungas identitetsskapande samt hur de resonerar kring sitt eget arbete i förhållande till internet. Då vi efterfrågat skolkuratorernas resonemang, vilka är baserade på deras upplevelser, anser vi att den kvalitativa metoden passar bäst. Bryman (2011) beskriver att den kvalitativa forskningen främst lägger vikten vid individers uppfattning och tolkning av den sociala verkligheten. Vidare lyfter hen att det finns en bild av att den sociala verkligheten är en ständigt föränderlig egenskap som kommer med individers skapande och konstruerande förmågor (ibid.). Vår studie efterfrågar skolkuratorernas individuella resonemang vilket betyder att deras sociala verklighet kan se olika ut. Detta syfte hade vi inte kunnat nå med en kvantitativ metod då det inte hade gett oss möjligheten att ta del av skolkuratorernas mer djupgående resonemang.

Det finns olika metoder inom kvalitativ forskning och enligt Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011) är intervjuer en av de vanligaste metoderna inom denna typ av undersökningar. Metoden ger intervjuaren en chans att få ta del av upplevelser från individer som är delaktiga i en social miljö. Den är ett sätt att samla in information och kunskap om något men ger även vissa möjligheter att få inblick i och visa upp människors känslor och upplevelser av detta

(ibid.). Vårt val att använda oss av intervjuer har gett oss möjligheter att ställa mer djupgående frågor kring det som intresserar oss och på så sätt har vi kunnat ta del av olika beskrivningar av upplevelser.

Enligt Bryman (2011) finns det olika sätt att genomföra intervjuer på, exempelvis ostrukturerad eller semistrukturerad intervju. I en ostrukturerad intervju utgår forskaren från några teman och utifrån dessa kan intervjuaren ställa en fråga och låta intervjupersonen associera fritt. Dessa intervjuer liknar i sitt sätt ett vanligt samtal. I en semistrukturerad intervju har intervjuaren mer specifika teman som ofta kallas för en intervjuguide. Det finns några grundläggande råd vid utformningen av en intervjuguide. Dessa innefattar vikten av att använda ett begripligt språk samt att formulera frågor och teman innan intervjutillfällena. Detta kan i sin tur underlätta för att besvara frågeställningarna (ibid.). Vi använde oss av dessa grundläggande råd vid utformningen av vår intervjuguide (se bilaga 1). Därefter kontrollerade vi intervjuguiden med vår handledare och genomförde testintervjuer med blivande socionomer. Att genomföra testintervjuer var en form av förberedelse samt för att kontrollera om det var något som behövde revideras innan intervjutillfällena.

Vi valde att genomföra semistrukturerade intervjuer då den intervjuformen gav oss möjligheten att vara flexibla i mötet med respondenterna. Detta innebar att vi kunde styra intervjun utifrån det som respondenterna lyfte som viktigt under intervjun. Samtidigt upplevde vi en svårighet med detta då respondenterna kunde fastna vid saker som inte var relevanta för vår studie. För att undvika detta hade vi vår intervjuguide (se bilaga 1) med oss som stöd.

3.2 Metodens förtjänster och begränsningar

Som tidigare nämnt är den kvalitativa metoden ett bra tillvägagångssätt för att studera beskrivningar och upplevelser (Lind, 2014). Vårt syfte efterfrågar skolkuratorers resonemang kring barn och ungas internetanvändning, hur skolkuratorerna ser på internets betydelse för barn och ungas identitetsskapande samt hur de resonerar kring sitt eget arbete i förhållande till internet. Vi anser att detta sammanfaller med den kvalitativa metoden. En kritik mot den kvalitativa forskningen är enligt Bryman (2011) att den kan anses vara för subjektiv (ibid.). Vi är medvetna om att forskare såväl som respondenter har sina subjektiva erfarenheter och upplevelser av olika ämnen. Dock ser vi inte denna kritik som alltför begränsande, då det är

just de subjektiva erfarenheterna satta i ett visst sammanhang vi har intresserat oss för i vår studie.

Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011) lyfter att intervjuer ses som en bra metod för att få fram information om det som ska studeras. Dock lyfter socialkonstruktivistisk orienterad forskning att det som framkommer under en intervju också präglas av den språkliga och sociala kontexten. Med det menas att intervjun säger något om situationen när den genomfördes (ibid.). Utifrån detta ser vi både för- och nackdelar med vår valda metod. Att vi har använt oss av intervjuer upplevde vi som en bra metod för att få fram den informationen som krävts för att besvara vårt syfte och våra frågeställningar. En tänkbar nackdel som vi reflekterat över, och som också nämnts ovan, är att respondenterna kan ha påverkats av olika faktorer när intervjuerna genomförts. Exempelvis använde vi oss av en diktafon för att spela in intervjuerna, vilket alla respondenter samtyckte till. Den främsta fördelen som vi noterade med diktafonen var att den gav oss en möjlighet att aktivt lyssna under intervjutillfällena, då diktafonen tog rollen som sekreterare. Däremot upplevde vi nackdelar med diktafonens närvaro genom att den kan ha påverkat intervjutillfällena negativt då vi upplevde att det kan ha ökat medvetenheten om vad som sades eftersom att det spelades in. För att undvika att respondenterna skulle känna negativa känslor i samband med diktafonen var vi extra tydliga med att det inspelade materialet kommer att förstöras när uppsatsen är godkänd. Ytterligare en faktor som kan ha kommit att påverka respondenterna och oss intervjuare var den miljön vi befann oss i. Sju av intervjuerna genomfördes på kuratorernas arbetsplats i ett privat rum. Vi anser att det kan ha varit till vår fördel då intervjun genomförts på i en igenkännbar och trygg miljö för respondenterna. Samtidigt kan en sådan plats ge motsatt effekt om det finns en oro över att någon annan på arbetsplatsen ska bli varse om att intervjun äger rum om de vill vara anonyma. Då intervjuerna genomfördes i privata rum utan att någon utomstående närvarade ser vi detta som positivt. En intervju genomfördes på ett bibliotek i ett eget rum. Även här kan miljön ha påverkat respondenten under intervjutillfället. En sista faktor som kan ha kommit att påverka intervjutillfällena är vårt kroppsspråk och minspel som vi förmedlat till intervjupersonerna. Detta var också något som noterades och diskuterades under testintervjuerna som genomfördes. Kroppsspråkets betydelse upplevde vi även blev tydligt vid transkriberingen. Detta då vissa saker blev otydliga när vi endast lyssnade, men som vi hade upplevt som tydliga under intervju. Detta tänker vi kan ha påverkats av det kroppsspråk, exempelvis ögonkontakt, minspel och gester med händerna, som både vi och respondenterna

använde och som förtydligade kommunikationen i stunden men som inte finns uppfångade på ljudfilerna.

Bryman (2011) lyfter även den bristande möjligheten till generalisering som kritik vad gäller kvalitativ forskning. Då kvalitativa forskare i sina studier når få individer som befinner sig inom exempelvis en viss organisation eller bostadsområde menar kritiker att det blir omöjligt att generalisera resultaten till andra miljöer (ibid.). Samtidigt har vi undersökt ett socialt fenomen som berör och påverkar många människor vilket kan indikera på att resultatet ändå kan säga något om det samhälle vi lever i.

3.3 Urval

För att styrka trovärdigheten i en studie är det viktigt att redogöra för hur respondenterna har hittats (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2011). I vår uppsats har vi vänt oss till skolkuratorer som arbetar på grund- och gymnasienivå i två städer. För att hitta respondenter har vi kontaktat alla de grund- och gymnasieskolor som vi kunde hitta mejladress till i de utvalda städerna. Till dessa skolor skickade vi ut ett informationsbrev om studien (se bilaga 2). I de fall som det fanns en mejladress till kuratorn så mejlade vi dem direkt, annars mejlade vi andra på skolan, exempelvis rektorn, och bad dem hänvisa oss vidare till exempelvis kuratorn på skolan. Urvalet som vi använde oss av i uppsatsen är ett målinriktat urval, där vi själva strategiskt valt ut vart vi ska vända oss för att hitta intervjupersoner som passar vårt forskningsområde (Bryman, 2011). Vi utgick alltså från vårt syfte, som vill undersöka skolkuratorers perspektiv, och därför blev det mest logiskt att kontakta skolorna där de arbetar. Anledningen till varför vi valde att göra ett målinriktat urval var således för att vi utifrån vårt syfte och frågeställningar hade en klar bild av vilka personer vi sökte för vår studie. Städerna som vi valde ut berodde på närhet för oss, detta på grund av den tidsram uppsatsarbetet har haft.

Anledningen till att vi mejlade ett så stort antal skolor och i två städer var för att vi var osäkra på hur fort det skulle gå att få tag i respondenter. Dock hade vi boklagt in alla åtta intervjuer inom några dagar efter vi skickat ut informationsbrevet (se bilaga 2). Därefter fick vi begränsa oss och tacka nej till vissa. Vi har reflekterat kring varför det gick så pass smidigt för oss att få tag på respondenter och tänker att det eventuellt kan bero på att ämnet är aktuellt och att det fanns ett behov av att lyfta det. Den begränsning vi sedan gjorde bland de som

svarade och ville ställa upp var att vi endast bokade in skolkuratorer samt de som kunde ställa upp inom vår tidsram. Annars bokade vi in de som hade svarat först, återigen på grund av tidsaspekten för oss i vår arbetsprocess.

Bryman (2011) lyfter att antalet respondenter som ska intervjuas kan upplevas som ett problem inom den kvalitativa forskningen, då det kan innebära svårigheter att veta när teoretisk mättnad uppnåtts (ibid.). Vår målsättning var därför att intervjua sex till åtta personer. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011) lyfter att det antalet kan ses som ett sätt att öka säkerheten på för att empirin ska kunna bli relativt oberoende av respondenternas personliga uppfattningar (ibid.). Vi genomförde sammanlagt åtta intervjuer på ungefär 30-60 minuter per intervju. Hälften av skolkuratorerna arbetade främst på grundskola och andra hälften arbetade främst på gymnasieskola. Efter de åtta intervjuerna upplevde vi att vi samlat in tillräckligt med material för att kunna utföra vår analys. Enligt Lind (2014) är det också relevant att ta hänsyn till det faktum att den kvalitativa forskningen ger möjligheten att få nyanserade och olika beskrivningar av det studerade forskningsproblemet. Därför blir frågan om representativitet inom den kvalitativa forskningen underordnad, istället ligger huvudfokus på att besvara syfte och frågeställningar med den funna empirin (ibid.).

3.4 Tillförlitlighet

Att skapa trovärdighet inom forskning är viktigt för att arbetet ska kunna få läsare och förtroende inom vetenskapen. Den kvalitativa forskningen har andra krav gällande trovärdighet och generaliserbarhet än vad den kvantitativa forskningen har. Inom den kvalitativa forskningen går det att skapa trovärdighet på olika sätt, exempelvis genom transparens. Det innebär att vi som forskare lyfter eventuella svagheter med studien samt diskuterar och kritiserar den (Ahrne & Svensson, 2011). Detta är något som lyfts genomgående under metodavsnittet, då vi pekat på för- och nackdelar, samt motiverat de steg vi tagit med vår valda metod.

För att öka trovärdigheten i vår studie är det viktigt att vi belyser våra relationer till vårt valda forskningsområde samt våra respondenter. Vi har valt att inte vända oss till skolor där vi själva eller någon närstående har någon koppling till. Detta var för att skapa en känsla av objektivitet, alltså att undvika risken att våra egna personliga värderingar skulle alltför starkt

präglade vår undersökning (Bryman, 2011).

3.5 Analys

I denna studie har vi, som vi nämnt, använt oss av semistrukturerade kvalitativa intervjuer för att besvara vårt syfte och våra frågeställningar. Intervjuerna har, med respondenternas samtycke, spelats in och transkriberats. Bryman (2011) lyfter hur transkribering ofta används vid kvalitativa intervjuer då det ger en ökad möjlighet att fånga både det respondenten säger men även *hur* respondenten säger något. Dessutom ger det möjligheten att i intervjun vara mer närvarande under samtalet. Att transkribera intervjuerna ledde även till att vi fick mycket text som vi har använt oss av i vår analys (ibid.). För att kunna sortera denna text har vi valt att koda vårt material utifrån olika kategorier och begrepp.

Jönson (2010) beskriver hur koder används av forskare för att kunna strukturera sitt material. Detta blir en del av analysen och används för att synliggöra mönster och samband som uppkommit samt för att kunna ordna dessa utifrån olika kategorier och begrepp. Kvalitativ data kan kodas manuellt. Jönson lyfter att detta bland annat kan göras genom att använda bokstavsmarkeringar eller överstrykningspennor i olika färger eller för att klippa ut och skapa nya dokument utifrån uppställda kategorier (ibid.). Det är på detta sätt som vi har arbetat med vår empiri för att analysera materialet. Detta är ett arbetssätt som har gett oss möjligheten att se många olika och viktiga aspekter i alla intervjuerna. Detta beskriver även Jönson (ibid.) och lyfter då att intervjuer som kodas kan synliggöra flera teman att analysera. Att koda materialet på detta sätt har gett oss möjligheten att dels koda efter de olika svar på frågorna som ställts och att sedan jämföra dessa. Det ger även möjligheten att koda efter hur respondenterna pratar om olika ämnen (ibid.). Det är även på detta sätt som vi har arbetat för att koda vår empiri. Vi började med att koda vad respondenterna sa utifrån de frågor som vi ställde under intervju. Kodningen har fungerat som en viktig del i vår analys och har hjälpt oss att finna intressanta och väsentliga aspekter för att besvara vårt syfte och våra frågeställningar. Efter vi kodat och funnit intressanta teman har vi sedan strukturerat upp vår analys. De teman som utgör vår analys är hur barn och unga använder internet, hur barn och unga använder internet kopplat till kön, hur barn och unga kommunicerar på internet, hur barn och ungas identitet kan utvecklas via internet, när och hur mycket barn och unga använder internet, vuxnas syn på ungas internetanvändning samt skolkuratorernas arbete med elevernas

internetanvändning. Det framkom även andra teman under intervjuerna, men då vi upplevde att de inte gav tillräckligt för vår analys valde vi att inte lyfta dessa.

I analysen har vi tagit hjälp av de teorier vi valt. Dessa är det socialkonstruktivistiska perspektivet utifrån Berger och Luckmann (1991) samt Wenneberg (2010), begreppet identitet med stöd från Erikson (1950) och Loseke (2003) samt begrepp utifrån Goffmans dramaturgiska perspektiv (2009). Vi har även vävt in tidigare forskning i analysen samt lyft citat från våra intervjuer för att ge läsaren en tydligare bild. Dessa citat har delvis omformulerats för att göra de mer läsvänliga. Under processen har vi varit noga med att innehållet eller informationen i dessa citat inte har ändrats.

3.6 Etiska överväganden

All forskning som genomförs är kopplat till etiska överväganden. Det finns överenskommelser och lagar som reglerar hur forskare ska förhålla sig till de situationer och människor som studeras (Lind, 2014). Vetenskapsrådet (2002) beskriver också detta och lyfter då att individer i forskning inte får utsättas för psykisk eller fysisk skada. På grund av det individskydds krav som finns har de forskningsetiska övervägandena grundats. För att skydda individer så finns fyra huvudkrav på forskningen. Det första kravet kallas *informationskravet*. Detta innebär att forskaren ska informera respondenten om syftet med forskningen samt delge att deltagandet är frivilligt. För att uppfylla detta krav har vi skickat ut ett informationsbrev (se bilaga 2) med information om vår uppsats och dess syfte. Vi beskrev även studiens syfte i samband med intervjun.

Det andra kravet som Vetenskapsrådet (2002) lyfter kallas *samtyckeskravet* och innebär att respondenten samtycker till att delta. Här ingår att respondenten har rätt att avbryta medverkan om hen vill det. Detta krav uppfylldes genom att vi frågade om personen ville delta innan vi bokade in en intervju. Sedan lyfte vi även detta innan intervjun och betonade att personen hade rätt att avbryta intervjun när som helst. Vi bad även om samtycke för att få använda diktafon.

Det tredje kravet kallas *konfidentialitetskravet* och detta innebär bland annat att respondenterna ska bli avidentifierade (Vetenskapsrådet, 2002). Vi informerade om detta i informationsbrevet samt under intervjuerna och sedan avidentifierade vi respondenterna och

arbetsplatserna i både transkriberingen och uppsatsen. En anonymiserad presentation av intervjupersonerna inleder vårt analysavsnitt.

Det fjärde kravet som Vetenskapsrådet (2002) identifierar är *nyttjandekravet* vilket menas att det som samlats in i studien ska användas till den forskning som den var avsedd för och som respondenten samtyckte till. Även detta informerade vi om i informationsbrevet samt under intervjuerna. Vi informerade även om att när uppsatsen är godkänd så kommer vi att förstöra det material som samlats in under intervjuerna. Vi har i vår studie således utgått från alla dessa etiska principer.

3.7 Arbetsfördelning och samarbete

Alla avsnitt har skrivits av oss båda och texten i uppsatsen är genomarbetad tillsammans. Ibland har vi gjort viss uppdelning i skrivandet, men vi har hela tiden läst igenom, gett kommentarer och formulerat om i texten tillsammans, vilket har fungerat bra. Vi har kunnat diskutera det som kommit upp tillsammans och fått inspiration och idéer av varandra.

Vi har båda deltagit i alla åtta intervjuerna, men har varit huvudansvarig för att hålla i intervjun hälften av gångerna var. Vi upplevde att det fungerade som stöd att ha den andra uppsatspartnern närvarande vid intervjuerna och det har även varit bra att kunna diskutera vad som gick bra och vad som gick mindre bra under intervjutillfällena. Vi har även delat upp och transkriberat fyra intervjuer var.

Samarbetet har således fungerat bra och arbetsfördelningen har varit jämt. Vi känner att vi båda har bidragit till uppsatsen i samma grad.

4. Teori

För att analysera vårt insamlade material har vi använt oss av olika teorier och begrepp. Lundin (2008) lyfter hur teorin i en uppsats kan bidra med ny förståelse för det studerade fenomenet samt få oss att lägga märke till nya aspekter, skillnader eller mönster som vi tidigare inte sett. Teorin kan således fungera som ett redskap för att nå en djupare förståelse för materialet (ibid.) Vi har valt att belysa vårt empiriska material med det socialkonstruktivistiska perspektivet utifrån Berger och Luckmann (1991) samt Wenneberg

(2010). Vi har även valt att använda oss av begreppet identitet med stöd från Erikson (1950) och Loseke (2003). Slutligen har vi även använt oss av några begrepp utifrån Goffmans dramaturgiska perspektiv (2009).

Anledningen till att vi valt att använda oss av dessa teorier och begrepp är för att vi upplever att det har hjälpt oss att urskilja intressanta aspekter av vår empiri som går väl ihop med vårt syfte för den här uppsatsen. I valet av dessa teorier har vi utgått ifrån vad respondenterna har lyft i intervjuerna. Bryman (2011) och Lindgren (2008) beskriver denna process som induktiv, alltså att teorin utvinns ur det empiriska materialet.

Vårt syfte är att undersöka hur skolkuratorer resonerar kring internetanvändningen bland barn och unga samt hur de resonerar kring sitt eget arbete i förhållande till detta. Utifrån syftet upplever vi att våra valda teorier har bidragit med en ökad förståelse för vårt insamlade material, samtidigt som de har erbjudit redskap att fördjupa vår analys av materialet. Nedan följer en beskrivning av de teorier vi valt, hur vi har använt oss av dem i vår analys samt en motivering till varför de fungerat bra ihop med syftet av vår uppsats.

4.1 Det socialkonstruktivistiska perspektivet

I vår analys har vi använt oss av socialkonstruktivism så som den beskrivs av Søren Barlebo Wenneberg (2010) samt Berger och Luckmanns (1991) teori om hur den sociala verkligheten konstrueras. Wenneberg (2010) beskriver hur det socialkonstruktivistiska perspektivet bygger på att ifrågasätta och kritiskt granska sociala företeelser och handlingar, och att inte försöka se dem som en självklar och naturlig del av samhället. Genom att använda det socialkonstruktivistiska perspektivet går det att urskilja kunskap, språk och människors upplevelser och reaktioner som en social konstruktion, alltså något som människor konstruerat och skapat själva (ibid.). Dessa sociala konstruktioner kan se annorlunda ut i en annan kultur, vilket också indikerar att det är socialt konstruerat. I vårt syfte lyfts att vi vill undersöka hur skolkuratorer resonerar kring barn och ungas internetanvändning och en av våra frågeställningar vill undersöka hur skolkuratorer ser på kopplingen mellan internetanvändning och kön. I detta avseende är också ett socialkonstruktivistiskt perspektiv relevant. Detta då Wenneberg (2010) beskriver hur exempelvis konstruktionen av kön hör samman med det socialkonstruktivistiska perspektivet, då skillnader mellan kön inte endast är fysiska och biologiska utan också påverkas av sociala faktorer (ibid.).

Wenneberg (2010) lyfter även att det som i dagens samhälle ses som självklarheter har genomgått sociala processer för att bli en naturlig del av samhället. Berger och Luckmann (1991) har en teori inom de socialkonstruktivistiska ramarna som består av tre steg: 1) samhället är en mänsklig produkt, 2) samhället bygger på en objektiv verklighet och 3) människan är en social produkt. Detta kan förklaras genom de två begreppen *habitualization* och *internalization*, vilket vi har valt att översätta till habitualisering och internalisering. Habitualisering innebär att en aktivitet upprepas frekvent tills det har blivit ett mönster. Därefter kan internalisering uppstå, men endast när detta mönster är uppfattat på ett ömsesidigt sätt av ett flertal människor. Genom internalisering kan aktiviteten ses som en institution i samhället som används av flera människor och därför uppfattas som en naturlig del. Människor som föds in i samhället där dessa institutioner har internaliserats upplever de som en del av en objektiv verklighet (ibid.). Under intervjuerna framkom det att internet idag ses som en naturlig del av människors liv och att eleverna har växt upp i den miljön. Vi anser därför att Berger och Luckmanns teori är en passande del inom det socialkonstruktivistiska perspektivet då internet och internetanvändningen är något som har internaliserats i samhället.

4.2 Begreppet identitet

I analysen kommer vi även använda oss av begreppet *identitet*. Detta för att det i våra intervjuer framkommit att internetanvändningen kan ha en del i barn och ungas identitetsskapande. Stier (2011) berättar att identitet är ett begrepp som många anser härstammar från Erik H. Erikson. Erikson beskriver hur barndomen är den tid då människors identitet börjar formas genom att barnet identifierar sig med andra. Under ungdomstiden växer frågor om identitet fram och identifikation med kompisar, livsstilar och idoler präglar denna tid (ibid.). I detta avsnitt kommer vi lyfta de aspekter av identitetsbegreppet som är intressanta för vår analys.

Erikson (1950) beskriver hur ungdomstiden präglas av en oro kring vem en uppfattas som i andras ögon jämfört med vem en själv känner sig som. För att utveckla sin identitet söker ungdomarna efter idoler att identifiera sig med. Samtidigt måste ungdomarna utnämna människor som antar rollen som fiende och som de alltså inte identifierar sig med. Under denna tid finns en risk för rollförvirring och författaren lyfter att ungdomar därför kan överidentifiera sig med idoler och olika grupper, vilket istället kan ha motsatt effekt (ibid.). Denna aspekt av identitetsutvecklingen används i analysen kring skolkuratorers resonemang

om internets betydelse för barn och ungas identitetsskapande. För att komplettera Eriksons (1950) resonemang kring identitet har vi även valt att lyfta några aspekter av begreppet utifrån Losekes (2003) resonemang av identitet.

Loseke (2003) beskriver hur den *personliga identiteten* utvecklas. Detta innefattar hur vi konstruerar och kategoriserar oss själva och andra. Författaren lyfter komplexiteten med att kategorisera andra människor som en inte känner. Däremot är kategorisering av andra människor ständigt närvarande genom exempelvis tidningar, nyheter och tv. Loseke menar på att den personliga identiteten ser annorlunda ut i dagens postmoderna samhälle än vad det gjorde innan, då det förr var lättare att identifiera sig med en trosuppfattning, civil status eller familj. I det postmoderna samhället är saker mer föränderliga, exempelvis är människor mer benägna till att skilja och gifta om sig, flytta och byta jobb. Identitetsskapandet påverkas av samhällets föränderlighet och i det postmoderna samhälle är det många människor som är osäkra på sin identitet. Nya omständigheter påverkar självbilden, och leder till att människor måste konstruera sina egna identiteter och kategorisera sig själva. Ibland stämmer de nya omständigheterna inte överens med de tankar en människa har om sin egen identitet, vilket leder till en fråga om hur individen kan hitta sig själv. Identitetsskapande är något som exempelvis diskuteras i det vardagliga livet hos människor tillsammans med vänner men också i böcker och tv-program (ibid.).

4.3 Det dramaturgiska perspektivet

I *Jaget och Maskerna* beskriver Erving Goffman människors samspel som ett rollspel med begrepp från teaterns värld. Perspektivet bygger på att människor spelar en roll under ett framträdande som kan variera beroende på sammanhang (Goffman, 2009). I vår analys används några av dessa begrepp för att belysa intressanta aspekter som framkommit i vår empiri. Nedan ges en kort förklaring av dessa begrepp samt en beskrivning av hur de kommer att användas i analysen.

Ett centralt begrepp som Goffmans (2009) beskriver är *fasad*. Fasaden är det som uttrycks, avsiktligt eller omedvetet, av en individ under framträdandet. I fasaden ingår den *inramning* som finns, alltså den miljön där framträdandet äger rum. Inramningen är bunden till en plats, vilket innebär att den som vill använda en speciell inramning inte kan börja spela sin roll förrän denna plats är intagen. En annan del av fasaden är de detaljer som uttrycks och som vi

mest identifierar med en individ och kallas för *personlig fasad*. Detta kan bland annat innefatta kläder, kön, ålder och ansiktsuttryck (ibid.). Begreppet fasad blir relevant för vår studie då det har att göra med elevernas identitetsskapande.

Ett annat begrepp som Goffman (2009) lyfter är *region*, vilket kan ses som en avgränsad plats där framträdandet äger rum. Här görs en skillnad på *främre region* och *bakre region*. Främre region beskrivs som den plats där framträdandet äger rum och spelas upp framför observatörerna. Den främre regionen är en plats där människor upprätthåller och förkroppsligar vissa normer. Den bakre regionen beskrivs som ett ställe, i anknytning till ett visst framträdande, där en individ eller ett team inte är synliga för publiken och där framträdandet kan förberedas. Det kan ses som ett ställe där individen inte behöver upprätthålla sin fasad och kan kliva ur sin roll. Tillgången till dessa regioner regleras för att publiken inte ska kunna titta in bakom kulisserna och för att hindra utomstående att se ett framträdande som inte var tänkt för dem (ibid.). Dessa begrepp diskuteras i analysen bland annat i förhållande till elevers internetanvändning vad gäller var gränsen mellan var den främre och bakre regionen går.

Det är med dessa teorier och begrepp som vi kommer analysera vår empiri. Anledningen till varför vi valt dessa är för att vi upplever att de kompletterar varandra. Det socialkonstruktivistiska perspektivet hjälper oss att se de sociala konstruktioner som återfinns i materialet. Begreppen från Goffmans teori kan också förstås utifrån dessa sociala konstruktioner, exempelvis vad gäller användandet av internet och vilken roll som förmedlas där. Begreppet identitet blir relevant då det var något som framkom i intervjuerna.

5. Resultat och analys

I detta avsnitt kommer vi att redovisa den insamlade empirin och analysera den utifrån den forskning och de teorier vi valt. Dessa innefattar det socialkonstruktivistiska perspektivet utifrån Berger och Luckmann (1991) samt Wenneberg (2010), begreppet identitet med stöd från Erikson (1950) och Loseke (2003) och några begrepp utifrån Goffmans dramaturgiska perspektiv (2009). Syftet med studie är att undersöka hur skolkuratorer resonerar kring barn och ungas internetanvändning samt hur de resonerar kring sitt eget arbete i förhållande till detta. Det är med detta i beaktning som vi byggt upp vår analys för att sedan kunna besvara detta syfte i vår diskussion med hjälp av våra frågeställningar. Då vi avidentifierat våra

respondenter har vi valt att döpa om dem. Nedan följer en presentation av respondenterna:

R1 har arbetat som skolkurator i sex till sju år på gymnasienivå.

R2 har arbetat på både högstadie- och gymnasieskola och har gjort det i totalt 20 år. Under intervjutillfället arbetade hen på en gymnasieskola.

R3 har arbetat som skolkurator i drygt ett år på en grundskola.

R4 har arbetat i drygt ett år på grundskola.

R5 har arbetat i åtta år på gymnasienivå.

R6 har arbetat på både grund- och gymnasieskola i totalt ca tio år. Nu arbetar hen på en grundskola.

R7 har arbetat som skolkurator i 16 år på gymnasienivå.

R8 har arbetat i drygt ett år på en grundskola.

5.1 Barn och ungas internetanvändning

Något som framkom i alla våra intervjuer var att internet är en naturlig och självklar del i barn och ungas liv och internet används för att upprätthålla sociala kontakter. Alla respondenter lyfte även att barn och unga främst använde internet till sociala medier, spel och appar. Några appar som lyftes var Snapchat, Instagram, Youtube och Kik. R8 beskriver att internetanvändningen startar i årskurs två på lågstadiet med att det främst är i årskurs tre som eleverna börjar använda internet. R2, R3 och R8 beskriver sedan hur internetanvändningen upplevs bli mer aktiv ju äldre barnen blir.

Under intervjuerna använde vi oss av begreppet kön när vi ställde våra frågor, vilket respondenterna pratade om i termerna pojkar och flickor. Denna uppdelning noterade vi även när vi sökte tidigare forskning och använde sökordet *gender*. En skillnad som R1 och R6 sett bland pojkar och flickor är att det är vanligare att flickor använder sociala medier och att pojkar spelar spel. R1 uttrycker bland annat att pojkar kan identifiera sig som en "gamer". Det här kan kopplas till Wartbergas et al. (2015) studie som har fått fram just det resultatet. Vad beror det på? En koppling vi kan göra är till Wennebergs (2010) socialkonstruktivistiska perspektiv där författaren lyfter att det människor upplever som naturligt kan visa sig vara en illusion. Socialkonstruktivismen kan även tillämpas på könsbegreppet. Det som menas är att kön inte endast är biologiska, utan att sociala faktorer också påverkar (ibid.). Vi tänker att sociala faktorer formar en uppfattning om vad pojkar och flickor ska ägna sig åt på internet

utifrån deras kön. R4 lyfter att hen inte tror att det skiljer sig i kön vad gäller spelande, men att pojkar pratar mer om spel i grupp. Detta är ett till exempel på hur de förväntningar som finns på kön i samhället kan påverka.

Wartberga et al. (2015), Löfberg (2008), De Ridder och Van Bauwel (2015) samt Staksrud, Ólafsson och Livingstone (2013) lyfter alla i sin forskning vissa skillnader vad gäller kön och internetanvändning. R5 lyfte att hen sett forskning på att det finns skillnader vad gäller kön och internetanvändning, men att hen själv inte sett den skillnaden i sitt arbete. Även R3, R7 och R8 lyfte att de inte noterat någon skillnad vad gäller pojkar och flickors aktiviteter på nätet. Den skillnad R2 kunde urskilja bland pojkar och flickor var att pojkar tittar mer på videoklipp om bilar på Youtube och att flickor tittar mer på videoklipp om mående på Youtube. Detta kan kopplas till vad Loseke (2003) beskriver om hur människor kategoriserar sig själva och varandra. Att söka efter vissa saker på Youtube kan ses som ett sätt att kategorisera sig själv, i det här fallet efter kön.

R2 och R4 lyfter också att internet är en plats där ungdomar kan hitta förebilder som exempelvis pratar om diagnoser vilket vissa ungdomar kan identifiera sig med. R2 berättar att detta har bidragit till att fler tjejer vågat prata om sina diagnoser och R4 berättar att ungdomarna funnit styrka i att hitta personer med dessa diagnoser. Detta kan kopplas till Eriksons (1950) resonemang kring att ungdomar hittar idoler att identifiera sig med. R2 lyfter att det är vanligare för tjejer att ha förebilder på nätet:

Tjejer letar mycket på Youtube efter det här med, det här med Therese Lindgren till exempel. Det här med mående, de skapar sina förebilder på det sättet. De vill nog ha den här biten för bekräftande av förebilder som själva har många följare så dem (ungdomarna själva) inte är knäppa på något sätt.

I det här citatet går det att urskilja hur flickor hittar förebilder att identifiera sig med. R2 och R4 lyfter således att internet kan bidra till att hjälpa ungdomar till att finna människor som är lika sig själva. Samtidigt menar Erikson (1950) att det finns en risk för överidentifiering med idoler vilket kan ge en negativ effekt. Ett exempel på överidentifiering lyfter R4 och berättar då att elever kan ha idoler på internet som använder ett grovt språk som innehåller skällsord, exempelvis hora, och svordomar. Detta i sin tur kan visa sig i hur ungdomarna pratar med varandra. Hen lyfter att det är vanligare bland killar. Vi kommer att återkomma till begreppet överidentifiering längre fram.

R2 och R6 lyfter att de oftast möter tjejer i sitt arbete. R6 uttrycker:

Tjejer har ju en tendens att komma till samtal snabbare än killar. Jag möter tjejer oftare, de väljer samtalet liksom. Medan killar kanske också pratar, men mer i farten eller med en förtrogen.

Detta kan liknas vid det Löfberg (2008) fann i sin forskning om att flickor pratade mer om känslor via internet. De skillnader som har framkommit i våra intervjuer och i den forskning som vi läst tänker vi kan begränsa flickor och pojkar vad gäller vilken bild de förmedlar av sig själva både på nätet och till skolkuratoren. Detta kan associeras till Loseke (2003) begrepp personlig identitet som handlar om hur vi kategoriserar och konstruerar oss själva. Med det menar vi att flickor och pojkar kan kategorisera sig själva utifrån kön och det kan få en påverkan på hur de sedan utvecklar sin personliga identitet.

Kommunikation på internet

Alla våra respondenter nämnde att barn och unga använder sociala medier och kommunikation via internet. R3 och R5 nämner internet som en plats med lättillgängliga kontakter och snabba kommunikationsvägar. R3 och R6 nämner att vissa kan ha svårt att hitta vänner i vardagen och att internet då kan vara en plats att ta kontakt med människor. R3 nämner även att det kan vara ett alternativt sätt att umgås om en inte orkar åka iväg och träffa någon. R7 är inne på samma spår och säger såhär:

Man kanske inte har ett så stort socialt kontaktnät liksom i vardagen liksom, i riktiga livet så att säga, utan det är mycket som sker på nätet.

R4 pratade också om sociala kontakter på nätet och nämner då att internet möjliggör ett större socialt nätverk och att det underlättar att hålla kontakt med familj som är långt borta. R5 och R6 lyfter exempel på kommunikation via internet kan påverka:

[...] och reaktionen när man liksom påtalar att 'det som hände här på Snapchat med den kommentaren upplevdes på det här viset' så är ofta reaktionerna ganska genuint 'oj, det var verkligen inte meningen'.
(R5)

Att man liksom behöver prata med dem om det här också, att hur du är på nätet och inte bara in real life, och sen att inte säga saker där som man inte vågar säga direkt. Jag brukar försöka uppmana elever att om

du verkligen vill prata ut om någonting så gör det öga till öga så att ni ser varandra. Gör det inte på nätet liksom. (R6)

Således beskrivs kommunikation via nätet som positivt och som ett sätt att underlätta sociala kontakter samtidigt som kommunikation via internet lyfts fram som negativt då det kan leda till missförstånd. Något vi tycker är intressant är att R3, R6 och R7 beskriver internet som något annat än "verkligheten". Detta kan förstås utifrån Wenneberg (2010) socialkonstruktivistiska perspektiv om hur språket konstrueras. Respondenternas beskrivelse av att internet ses som något annat än "verkligheten" kan få en betydelse för hur de värderar och ser på internets roll i barn och ungas liv. Det kan också vara ett sätt för skolkuratorerna att beskriva internets betydelse i deras egna liv. Samtidigt lyfter alla respondenter internet som en plats där mycket socialt samspel sker. Detta går att koppla till Goffmans (2009) begrepp främre och bakre region då vi upplever att det kan vara svårt avgöra var gränsen mellan den främre och bakre regionen går. Är främre regionen det som sker i "det verkliga livet" eller kan saker som händer på nätet också vara en del av en främre region? Goffman (2009) beskriver även hur vissa platser inte behöver upprätthålla de normer som vanligtvis följs och därför kan komma att betraktas som bakre regioner (ibid.). Detta går att koppla till det R6 säger om att eleverna måste bli medvetna om vad det gör på nätet. Här menar vi att missförstånden som lyfts i citaten kan botten i att eleverna beter sig på ett annorlunda sätt på nätet, ett sätt som kan bryta mot de normer som annars följs i det fysiska mötet. Detta skulle innebära att internet kan ses som en bakre region där vissa normer inte behöver upprätthållas. Samtidigt tänker vi att internet kan ses som en främre region då det är en så pass naturlig del i barn och ungas liv och för att mycket av det sociala livet sker där. En annan aspekt som kan göra det svårt för människor att veta om de befinner sig i den främre eller bakre regionen är det faktum att internet alltid finns med oss. R4 säger att "man är ständigt iakttagen på ett eller annat sätt". Denna aspekt av internet kan göra det svårt att urskilja när en befinner sig i den bakre regionen och då kan slappna av och gå ur sin roll. Denna diskussion har vi funnit intressant, speciellt vad gäller det faktum att internet lyfts fram som en naturlig del i livet samtidigt som det inte alltid ses som en del av den riktiga världen.

Att identifiera sig med andra på nätet

Losekes (2003) menar på att det var lättare att identifiera sig med något, exempelvis religion eller civil status, innan det postmoderna samhället. Däremot lyfter R2, R3, R4 och R6 att internet är ett ställe där ungdomar kan finna likasinnade och att internet kan bidra till att

ungdomar kan hitta fler människor att identifiera sig med idag. R2 och R3 påpekar även att det är lättare för ungdomar idag att hitta likasinnade om de har något specialintresse. Amichai-Hamburger, Kingbury och Schneider (2013) har fått fram liknande resultat i sin forskning som pekar på att internet ger en större möjlighet till att finna likasinnade.

Två respondenter lyfter att ungdomar besöker sidor på internet som innehåller negativt material. Exempelvis påtalar R1 att det finns bloggar vars syfte är att informera om bästa sättet att skada sig själv och även hitta information om exempelvis ätstörningar. R2 berättar också att det finns sidor på internet vars syfte är att informera om hur ungdomar ska gå tillväga för att få i sig så lite mat som möjligt. Detta stämmer med Goffmans (2009) begrepp inramning som är en del av människors fasad och som innefattar den miljö där framträdandet äger rum. Dessa internetsidor kan ses som en inramning där dessa samtalsämnen får äga rum. Detta går även att koppla till Eriksons (1950) begrepp överidentifiering. Detta tänker vi kan leda till en negativ sida av identitetsskapandet via internet. Detta stämmer även med den forskning vi tidigare presenterat som visar att 33 procent av barn och unga i Sverige, i åldrarna 9-16 år, har sett webbsidor som diskuterar olika sätt att skada sig själv på (Von Feiltzen, Findahl & Dunkels, 2011).

I R1 och R2s utsagor om webbsidorna med negativt innehåll lyfts också bristen på källkritik:

Det negativa med informationssökning är ju att man kan söka gränslöst med information. Man kanske inte diskuterar informationen man tar in, utan det blir bara du och internet. Det är ingen som är kritisk till vad du tar in för information. (R1)

För ungdomarna är de här sidorna oerhört professionella. Om de blir matade med det som sägs på dessa sidorna så är det legitimt. Då har ju mamma och alla andra fel för här står det ju svart på vitt, det är ju sant. Allt som är på internet är ju sant. (R2)

Även R8 pekar på bristen på ungdomars källkritiska tänkande. R5 nämner att det är enkelt att googla idag, men att det kan bidra till att man tror att all information som en tar del av är sann. Vidare tar hen upp att det arbetas och diskuteras om källkritik i skolan. Diskussionen kring källkritik lyfter även R3. Det har framkommit i alla intervjuer att det är viktigt att arbeta med källkritik och vad barn och unga tar in för information. Att det som skrivs på internet upplevs som en sanning kan beror på att internet är en naturlig del i samhället. Här växer en association fram både till Berger och Luckmanns (1991) teori om hur den sociala verkligheten

konstrueras samt Wennebergs (2010) beskrivning av det socialkonstruktivistiska perspektivet. Dels kan det faktum att internet har internaliserat och upplevs som en naturlig del påverkats av hur en tolkar den information som sprids där. Dessutom kan det som Wenneberg (2010) beskriver om att kunskap och människors upplevelser kan ses som en social konstruktion och att dessa sociala konstruktioner kan se annorlunda ut i en annan kultur (ibid.). Internet kan i så fall betraktas som en annan kultur där all information och kunskap som finns där uppfattas som sann.

Barn och unga använder även internet till att förmedla en bild av sig själva, vilket R2 och R3 framhåller blir viktigare med åldern. R3 och R4 beskriver också att den bilden som barn och unga förmedlar av sig själva kanske ofta är en tillrättalagd bild och R8 säger att barnen kan låtsas vara någon annan på nätet och skriva något dumt. R2, R3, R4 och R6 pratar om jämförelser på internet. R4 beskriver det såhär:

Det blir väldigt tydligt på ett sätt vem som är omtyckt och vem som inte är det, även om det inte är så. Man kanske har jättemycket kompisar men inte kompisar i den miljön, så blir det ändå en uppfattning om att det är någon som får jättemånga följare, jättemånga likes, jättemånga kommentarer om hur fin man är, medan man själv kanske inte får lika många. Det blir en ständig jämförelse som alltid funnits i den åldern som blir väldigt konkret nu.

Detta citat visar på vikten vid att synas på internet, lägga ut bilder på sig själv och jämföra sig med varandra. Detta är också en del av identitetsskapandet på internet och vikten i att vara synlig på internet och jämföra sig med varandra kan kopplas till det Erikson (1950) har visat att barn och unga vill hitta människor som de kan identifiera sig med (ibid.). Det kan som nämnt handla om idoler men även om jämnåriga vänner på nätet. Detta går även att relatera till det Loseke (2003) beskriver kring den personliga identiteten och hur vi ständigt kategoriserar oss själva och andra. Människor måste konstruera sina identiteter och kategorisera sig själva vilket påverkar självbilden (ibid.). Att barn och unga kan förmedla en tillrättalagd bild av sig själva och vikten vid att jämföra sig med andra kan förstås utifrån att människor vill kategorisera sig själva och andra och att det kan vara en del i att skapa sin identitet. Här vill vi även hänvisa till Goffmans (2009) begrepp personlig fasad, alltså de detaljer som vi mest förknippar med en individ. Hur barn och unga väljer att porträttera sig själva på internet hör ihop med deras personliga fasad, den bild som de vill att människor ska förknippa dem med. Liknande resultat har påvisat i den forskning vi hittar som lyfter denna aspekt av identitetsskapandet. Westley (2016) visar att det går att urskilja hur människor

identifierar sig själva genom de bilder som de lägger ut på internet. Newman (2015) beskriver hur publicering av bilder på sociala medier påverkar identitetsskapandet och att självkänslan kan påverkas av antalet gilla-markeringar och antalet följare. De Ridder och Van Bauwel (2015) berättar att de i sin studie funnit att många unga vill porträttera sig själva positivt.

Konstant på internet

Det har framkommit i alla intervjuer att ungdomarna använder internet ofta och att internet tar upp mycket av deras uppmärksamhet och tid. R1, R2, R3 och R5 lyfter att internetanvändningen kan gå ut över studierna. Det finns även en förväntan på att ungdomarna ska befinna sig på internet. R5 lyfter:

Det tenderar att bli negativt om man hela tiden måste titta, samtidigt som man lever i ett sådant samhälle. Om en elev bara sitter under en hel lektion och funderar på vad som har hänt på ens Snapchat så kan man inte ta in så mycket.

Vi tänker att detta citat kan indikera på att ungdomen måste vara aktiv och befinna sig på appen. Förväntan på att ungdomarnas vänner ska finnas på internet beskriver R6 såhär:

[...] Hon svarade inte och då blev jag orolig. Så var det tyst hela helgen och ingen fick tag i henne. Då var den personen borta för att den inte var ute på internet [...] Eller om hon inte har telefonen med, då blir det oro.

Detta indikerar att internet är en så pass självklar del i ungdomarnas liv. Även detta kan kopplas till Berger och Luckmanns (1991) teori om sociala processer. Internet är internaliserat i ungdomars liv idag, vilket vi tänker även medför normer och regler om hur en ska använda internet. Om någon ungdom då avviker från normen genom att inte vara tillgänglig skapar det oro hos vännerna. Det är mer regel än undantag att använda internet. Förväntan på att vännerna ska vara tillgängliga via internet lyfter även R2:

De har ganska många argument för att få ha sin bebis (mobil) hos sig. Jag brukar fråga: Vad är det ni väntar på? En Trissvinst eller? Då svarar de att de bara måste kolla vart deras vänner är. Så är det hela tiden.

Även här går det att urskilja förväntan på att kamraterna ska vara tillgängliga och berätta var de är någonstans. Zinnatova et al. (2016) lyfter att beroendet av internet exempelvis

kan visas genom att personen i fråga inte kan kontrollera sin känsla av rädsla över att skiljas från sin telefon (ibid.). Även det faktum att R2 benämner mobiltelefonen som ungdomarnas "bebis" går att koppla till Wennebergs (2010) socialkonstruktivistiska perspektiv. Då den teorin lyfter hur språket konstrueras, kan ordvalet "bebis" vara ett sätt att för R2 att poängtera att mobiltelefonen är så pass viktig i ungdomarnas liv.

Just det faktum att ungdomarna har en förväntan på sig att vara aktiva på internet går att koppla till det R1, R5, R6 och R7 nämnde om att internetanvändandet påverkar barn och unga i samband med sänggående. Detta då de sover med mobilen i sängen men också för att tiden när de egentligen ska sova skjuts upp för att de använder mobilen. R3 lyfter att internet används mycket över hela dygnet och att det används mycket när man egentligen ska gå och lägga sig. R2 som har arbetat som skolkurator i ca 20 år säger att hen aldrig har sett så många ungdomar med sömnproblem som hen gjort idag. Det här kan vi koppla till de studier som Zhang et al. (2017) och Ekincis et al. (2017) gjort, där resultatet pekar på att de som uppfyllt kriterierna för internetberoende också har upplevt störningar i sömnen. Alltså kan en möjlig förklaring till sömnproblemen vara att det finns ett beroende av att använda internet hos de ungdomarna.

5.2 Vuxnas syn på barn och ungas internetanvändning

I denna del av analysen kommer vi gå in på den delen av syftet som handlar om skolkuratorernas egna arbete med internetanvändningen bland barn och unga. Vi kommer lyfta hur synen som vuxna har på internetanvändningen kan skiljas från synen som barn och unga har. Detta tänker vi även påverkar hur skolkuratorerna sedan kan arbeta med detta.

Vuxnas begränsning av barn och ungas internetanvändning

Det vi har kunnat urskilja i intervjuerna är att det kan finnas begränsningar, eller en önskan om att begränsa internet för ungdomar idag. Ju yngre barnen är desto striktare regler tycks finnas. R3, R4 och R8 som arbetar på grundskolan lyfter att barnen har regler vad gäller användandet av exempelvis mobiltelefon. Vidare säger R8 att internet används mer "när man släpper iväg dem". Det uttalandet syftar också till att det är upp till vuxna att bestämma när barn och unga får lov att vara på internet. I intervjuerna framkom också en önskan av R1 och R7 om att internetanvändningen bland eleverna kunde begränsas mer.

Samtidigt finns medvetenheten om att det är en svårighet att begränsa internet utav flera anledningar. R1 säger att vårdnadshavare tycker det är svårt att begränsa internet för ungdomarna. R4 och R5 säger att det inte går att förbjuda internet utan att en får jobba med det istället. R4 som arbetar på grundskola nämner att de kan ha regler om att barnen inte får använda mobiltelefonen under skoldagen och ger rekommendationer om att stänga av applikationerna. R5 som arbetar på gymnasieskola säger att de kan arbeta med minipauser under skoltid på några minuter där eleverna kan titta på sina mobiltelefoner. R3 diskuterar med vårdnadshavare kring eleverna internetanvändningen:

[...] Att man kan prata kring vad som är rimligt och inte, hur mycket tid barnen ska få lägga på internet och sådär. Men det är ju svårt, man kan ju inte gå in och liksom styra i elevernas fritid.

Det här kan vi koppla till Wennebergs (2010) socialkonstruktivistiska perspektiv. Bland vuxna finns det alltså en uppfattning om att internet bör begränsas bland elever idag, men att dessa regler och begränsningar kan komma att se olika ut beroende på ålder och skola. Att vuxna vill begränsa internet för barn och unga kan vara för att de har sett negativa effekter av internetanvändningen. Detta går även att associera till vad Wenneberg (2010) skriver om hur sociala företeelser, reaktioner och upplevelser kan skapas och konstrueras av människor själva (ibid.). Viljan hos vuxna att begränsa barn och ungas internetanvändning kan bero på vuxnas konstruktion av hur livet och det sociala samspelet ska se ut enligt dem. Då de växt upp i en tid där internet inte var lika närvarande tänker vi att detta kan komma att påverka deras åsikter om vad som är rimlig tid för internetanvändning. För vuxna är internetanvändningen kanske inte lika naturligt som den är för barn och unga. Detta kommer vi diskutera mer om i kommande stycke när vi kommer in på hur internetanvändningen har förändrats över tid och hur olika generationer kan uppfatta internet på olika sätt.

Generationsklyftan

R2 och R5 beskriver hur synen på internet har förändrats över tid bland kollegor. R5 beskriver hur diskussionen kring internet idag är mer nyanserad. R2 beskriver hur det såg ut när hen började arbeta som skolkurator:

[...] När jag började jobba på högstadiet då kom Lunarstorm. Som var hemskt ju tyckte alla vuxna. Och massa pedofiler där och det var... Alltså, jag kan inte komma ihåg att man pratade något bra om Lunarstorm. Vuxenvärlden höll ju andan liksom och ungdomarna körde fullkomligt över för det här var

deras grej, de hade full koll. Och vi var totalt invandrare på detta område. [...] Från att det nu har en naturlig del i min åldersgrupp så att säga. Men ungdomar är ju alltid först. Alltså, så är det. Och det går så här fort så har de hittat en ny arena liksom.

R2 och R5 beskrivning av hur synen på internet har förändrats går att relatera till Berger och Luckmanns (1991) teori om habitualisering och internalisering (ibid.). Detta då internet först var något nytt och skrämmande men som sedan upprepades av många människor tills det blev ett mönster som uppfattades ömsesidigt av ett flertal människor. Internet används idag av så pass många människor att det upplevs som en naturlig del av samhället. Samtidigt väljer R1, R2, R6 och R8 att benämna internet som en egen värld. R2 och R3 beskriver att barn och unga söker sig till egna arenor. Detta går både att koppla till Eriksons (1950) beskrivning av identitet och till Goffmans (2009) begrepp region. Erikson (1950) beskriver hur ungdomar i sökandet efter sin identitet vill hitta människor som att de vill identifiera sig med och att de tar avstånd från vissa personer som de inte vill identifiera sig med, exempelvis föräldrarna. Goffman (2009) beskriver hur ett framträdande i den bakre regionen är osynligt för publiken och att aktörerna kan stänga ute dem som framträdandet inte var tänkt för. På så sätt frigör sig ungdomarna från vuxna genom att skapa sig nya arenor där de kan hitta människor att identifiera sig med utan vuxnas närvaro.

Det som kom fram under våra intervjuer var också det som R4 beskrev kring att barn och unga är den första generationen som växt upp med internet dygnet runt och det framkom också i intervjuerna att vuxna kan ha en annan syn på internet jämfört med barn. R2 resonerar att internet idag även har en naturlig del i de vuxnas liv, samtidigt beskriver hen kampen mellan vuxna och barn vad gäller internet såhär:

Och det är ett irritationsmoment därför att vuxenvärlden, eller vi har ganska många lärare som är lite äldre och för dem har den här resan varit omvälvande. Och de kan inte riktigt förstå att något (internet) kan konkurrera ut det dem vill lära ut liksom. Så det är liksom, dem förstår inte att dem bara inte lägger ner det i väskan. Men de förstår ju inte heller att där ligger ju hela sociala livet därnere och blippar.

Här upplever vi att en tydlig kontrast mellan generationerna visar sig. Detta kan vi återigen koppla till Berger och Luckmann (1991) teori om hur den sociala verkligheten konstrueras. De beskriver bland annat att människor som föds in i ett samhälle där vissa institutioner har internaliserats upplever dessa som en objektiv verklighet (ibid.). Barn och unga idag beskrivs, som nämnts, som den första generation som växt upp med internet dygnet runt. De föddes i en

tid där internet kan ses som en institution som redan internaliserats i samhället och därför upplevs detta om en verklighet. Detta tänker vi kan vara en möjlig förklaring kring det R2 nämner om att vuxenvärlden inte förstår att hela det sociala livet ligger och blipper i väskan. Vuxna som inte fötts in i en tid där internet internaliserats kanske inte har samma uppfattning om internet som en naturlig del. R6 beskriver det såhär:

För det är ju deras verklighet liksom, men i den generationen jag är i, vi är ju inte uppvuxna med det. För oss är det ju någonting annat än livet.

I detta stycke har vi beskrivit den generationsklyfta som finns och att den kan påverka synen på internets roll i dagens samhälle. Detta påverkar även socialt arbete och hur skolkuratorer kan arbeta. Simpson (2016) beskriver detta och lyfter då att professionella särskilt behöver stöd vad gäller barn och ungas internetanvändning då den präglas av att barn och unga växt upp med internet som en del av sitt liv. Här lyfte även författaren att *när* socialarbetaren är född kan få en betydelse för hur de uppfattar barn och ungas internetanvändning (ibid.). Detta kan återigen förklaras utifrån Berger och Luckmann (1991) beskrivning av hur sociala företeelser internaliseras i samhället (ibid.). Här tänker vi att det kan få en betydelse för *när* socialarbetaren är född i den bemärkelsen att internet inte fanns tillgängligt för vissa socialarbetare när de växte upp medan internet för andra socialarbetare delvis hade hunnit internaliserats under deras uppväxt. I vilken generation som en är uppväxt i tänker vi kan få en betydelse för hur en uppfattar internets roll i samhällets som stort och specifikt vad gäller barn och ungas internetanvändning. R6 beskriver en annan aspekt av generationsklyftan såhär:

[...] där ligger vi nog lite efter liksom. För de har mycket kunskap om hur dem ska göra men de har kanske inte lärt sig hantera det, de har inte livserfarenheterna. Och vi som äldre har livserfarenheterna men vi har inte lärt oss hantera nätet. Och då möts vi ju inte liksom.

Detta citat visar på ännu en av de svårigheter som skolkuratorer kan stöta på i sitt arbete med internets roll i barn och ungas liv.

Skolkuratorns arbete

Alla respondenterna beskrev att de diskuterar med eleverna om deras internetanvändning samt

hänvisar dem vidare till användbara sidor på internet. R7 lyfter en vanlig diskussion som hen har med ungdomar om internet såhär:

Det som jag pratar oftast med elever om när det handlar om nätet är liksom 'hur ska jag förhålla mig till nätet så att jag får allt det som är bra, men det är jag som styr så att det inte är nätet som styr mig liksom'. Så det är nog den största diskussionen jag har med eleverna om nätet.

R1, R2, R3, R5 och R7 uttryckte att de idag kan mejla elever för att exempelvis boka tid och R2, R3 och R5 beskrev att de även använder sms för att få tag i elever. Reamer (2013) lyfter att just sms-kontakt kan fungera bra med ungdomar då det ofta kan vara det kommunikationsmedel som de föredrar (ibid.). R5 säger såhär:

Om jag jämför med 2009 så har det väl någonstans gått tillbaka till att sms är väldigt bra. Och det tror jag beror på att de sitter med sina telefoner nu, för att det finns fler appar och sådär, det är någonting de aldrig lämnar liksom.

Detta kan ses som ett exempel på hur skolkuratorers arbete har och kan komma till att förändras i takt med hur tekniken utvecklas. R3, R4, R5, R7 och R8 lyfter att de vill bli mer insatta i vad som händer på nätet och att det händer saker på nätet som de inte får reda på. R7 uttryckte "sen är jag ju medveten om att jag inte får ta del av allt". I intervjuerna har olika arbetssätt för att ta reda på vad eleverna gör på internet lyfts fram. R1 säger såhär:

Ja, jag själv använder ganska mycket dinosaurien Facebook för att få tag i elever helt enkelt, får kontakt... sådär. Det är lite roligt, de tycker att det är lite spännande att man använder... i deras värld, lite äldre kommunikationsmedel.

R5 har också arbetat med Facebook i sitt arbete och beskriver det såhär:

Där märkte jag liksom när jag började att alla kollegor har en jobb-Facebook. Då var Facebook fortfarande lite poppis, liksom. Ja men då får jag också ta och skaffa mig det och där blev det lite, där blev det tydligt att man såg lite hur de skrev till varandra, jag kunde se på måndag morgon liksom att hm, det har hänt någonting när man såg kommentarerna liksom. [...] Ofta om jag skulle träffa en elev och behövde boka in en tid så gjorde jag det via Facebook och det var dem som bjöd in en som vän, så. [...]. Men det är nog den enda gången som jag har varit på deras arena så medvetet liksom.

I citaten ovan går att urskilja hur både R1 och R5 pratar om att vara på elevernas arena eller i deras värld samt att det kan fungera som ett sätt att få tag på elever och för att bli mer insatta. Reamer (2013) lyfter att exempelvis Facebook kan göra det svårt i arbetet gällande om en ska vara vän med sina klienter eller inte, detta då det bland annat kan inkräkta på båda parter privatliv. Samtidigt lyfter författaren att informella relationer även kan humanisera relationen mellan professionell och klient (ibid.).

De som vi intervjuat har också arbetat på olika sätt kring detta, vilket kan tyda på att det är ett område som kan vara svårt att arbeta med. De som R1 och R5 lyfter kring att de är ute på elevernas arena eller i deras värld går också att koppla kring Goffmans (2009) beskrivning av den främre och bakre regionen (ibid.). Om eleverna har lagt till sin kurators jobb-Facebook som vän, betyder det då att eleverna är medvetna om att kuratorn kan ha blivit inbjuden till deras främre region där deras framträdande äger rum? Och hur ska kuratorn förhålla sig till den information som eleverna sprider på nätet? Denna svårighet lyfter även Simpson (2016) när hen påtalar professionella saknar vägledning i hur de ska hantera barn och ungas internetanvändning. Bland annat lyfts då svårigheten i hur professionella ska förhålla sig om barn och unga skriver om intima grejer på nätet (ibid.). Detta är en svår avvägning tänker vi. Barn och unga använder idag internet så pass mycket och det är en del i deras liv. Men ska det som skrivs där tolkas likadant som något eleven säger till sin kurator i ett fysiskt möte? Här kan även frågan om var gränsen mellan den främre och bakre regionen (Goffman, 2009) går på internet påverka. Detta kan även gälla skolkuratorernas internetanvändning som också kan synliggöra deras privatliv för andra. Även denna svårighet lyfter Simpson (2016) och skriver då att internets roll i socialt arbete även påverkas av det som socialarbetare lägger ut på nätet (ibid.).

Förutom att använda internet som kommunikationsmedel nämner R2, R3 och R8 att de använder internet för att få större förståelse för vad eleverna gör. Exempelvis laddar R3 ner nya appar för att se hur de fungerar och vad de fyller för funktion. R6 beskriver att hen inte skriver till elever på Facebook eller Instagram. R3 använder mejl för att kommunicera med elever men uttryckte att det är viktigt att hålla på gränserna:

Så, sen är det ju också lite sådär, var ska man sätta gränserna. Det kan ju inte vara såhär att jag är kompis med mina elever liksom på Facebook eller vad det nu kan va. Snapchat, nej, men de gränserna får man dra.

Det har framkommit olika sätt att se på hur en kan arbeta med internet i våra intervjuer. R4 beskrev sitt arbete när det förekom mycket kränkningar via främst Kik och Ask såhär:

Mycket av det fick vi ju aldrig reda på i skolan, men jag tjuvkikade på deras sidor om man får säga så. Men just för att det var en miljö där mycket skedde, och det var ju på högstadiet då.

R4 lyfter även att det är självklart att internet ska användas men att vuxna behöver gå in och vara där. Vi har här redovisat hur skolkuratorerna arbetar på olika sätt vad gäller ungas internetanvändning och att detta arbete kan vara svårt, bland annat vad gäller hur en får reda på vad som händer på nätet samt vad gäller gränsdragningen mellan skolkurator och elev.

Vi har lyft vår empiri och kopplat det till teori och forskning. Det har därför nu blivit dags för oss att besvara vårt syfte och frågeställningar, vilket vi kommer göra i följande avslutande diskussion.

6. Avslutande diskussion

Vi har nu analyserat vårt insamlade material med hjälp av teorier och tidigare forskning. Vårt syfte har varit att undersöka hur skolkuratorer resonerar kring internetanvändningen bland barn och unga samt hur de resonerar kring sitt eget arbete i förhållande till detta. Vi ska nu besvara detta syfte med hjälp av våra tre frågeställningar.

Hur ser skolkuratorer på positiva och negativa aspekter med barn och ungas användning av internet och på den betydelse det kan ha för barn och ungas mående och identitet?

De positiva aspekterna som skolkuratorerna berättat om i intervjuerna är att internet kan ses som en plattform där barn och unga kommunicerar, genom exempelvis sociala medier och spel och att de barn och unga som saknar vänner kan få det genom internet. Det framkom även att det är lättare för barn och unga att hitta likasinnade via internet (jfr Amichai-Hamburger, Kingsbury & Schneider 2013). Ytterligare positiva aspekter som några skolkuratorer framhävde var att barn och unga kunde forma sin identitet och hitta förebilder på internet. De exempel som lyftes var förebilder som pratade om diagnoser. Det i sig beskrevs vara positivt då barn och unga själva har kunnat berätta om sina diagnoser. Detta analyserade vi med hjälp av Eriksons (1950) begrepp identitet där han lyfter att ungdomar vill

hitta människor att identifiera sig med, bland annat vänner och idoler. Det framkom även negativa aspekter med internet under intervjuerna, exempelvis att det kan vara svårt att göra sig förstådd samt att internet är en plats med mycket information. Barn och ungas källkritiska tänkande framhölls bristande vid informationssökning. Det i sin tur kan påverka barn och unga i deras mående utifrån de sidor de besöker, exempelvis sidor som informerar om bästa sättet att skada sig själv eller som informerar om hur en får i sig så lite mat som möjligt (jfr Von Feilitzen, Findahl & Dunkels, 2011). Detta analyserade vi även utifrån Eriksons (1950) beskrivning av hur ungdomar kan överidentifiera sig med idoler och vänner vilket kan påverka deras identitetsskapande. I några intervjuer framkom det också att internet är en plattform där barn och unga kan förmedla en bild av sig själva, vilket kan förstås utifrån Goffmans (2009) begrepp personlig fasad, den bild som människor främst förknippar med ens person. Därför blir den bild som barn och unga vill förmedla av sig själva på internet viktig då det ingår i den personliga fasaden. Det som också lyftes var att jämförelsen med varandra blir konkret på internet, då en lätt kan urskilja antalet gilla-markeringar och följare på ens Instagramkonto (jfr Newman, 2015).

Något annat som framkommit i intervjuerna är att barn och unga förväntas, och har en förväntan på sina vänner, att ständigt vara aktiva på internet. Detta diskuterade vi i analysen utifrån Berger och Luckmanns (1991) begrepp internalisering. Då internet idag ses som en naturlig del i ungdomars liv finns det också normer om hur internet ska användas. Om någon ungdom avviker från normen om att ständigt vara uppkopplad skapar det oro hos vännerna. Några skolkuratorer berättade att den ständiga uppkopplingen har gått ut över skolgången och studierna. Det framkom även att barn och unga sover med mobiltelefonen i sängen och att internetanvändningen påverkar barn och ungas sömnvanor (jfr Zinnatova et al., 2016; Zhang et al., 2017). Ytterligare en aspekt som tagits upp i intervjuerna var att det fanns en önskan om att begränsa barn och ungas internetanvändning.

De positiva och negativa aspekterna som framkommit under intervjuerna påverkar alla barn och unga på olika sätt. Dock påtalade alla skolkuratorerna att internet är en naturlig del i elevernas liv som de måste ta i beaktan i mötet med barn och unga. Det har även framkommit att de positiva och negativa aspekterna av internetanvändningen kan gå in i varandra, vilket kan försvåra en tydlig avgränsning mellan dessa.

Hur ser skolkuratorer på kopplingen mellan internetanvändning och kön?

Under intervjuerna har det framkommit att några respondenter sett vissa skillnader vad gäller internetanvändning och kön medan några respondenter inte hade sett denna skillnad. Under intervjuerna ställde vi frågorna med begreppet kön vilket respondenterna sedan delade upp i pojkar och flickor. Något som framkom i intervjuerna var att det är vanligare att flickor använder sociala medier samt har förebilder på nätet. Några hade sett skillnaden i att pojkar spelar mer spel eller pratar mer om spel i grupp (jfr Wartberga et al., 2015). Några respondenter berättade att de inte hade sett någon skillnad vad gäller kön och internetanvändning men någon respondent lyfte att hen läst forskning som beskrev skillnader i kön. Således hade respondenterna sett olika saker vad gäller internetanvändning och kön. Detta innebär att svaret på frågeställningen blir att några skolkuratorer kunde se att det fanns en koppling vad gäller kön och internetanvändningen medan några skolkuratorer inte kunde se denna koppling. Det skillnader som framkom diskuterar vi i analysen bland annat utifrån det Wenneberg (2010) beskriver om att de stora skillnader som finns mellan könen inte grundas i något naturligt utan påverkas av sociala faktorer. Detta kan vara en förklaring till de skillnader som några respondenter kunde urskilja i sitt arbete. Vi ha även analyserat detta utifrån Losekes (2003) redogörelse om hur vi kategoriserar oss själva och andra. Hur kopplingen mellan barn och ungas internetanvändning och kön ser ut kan påverkas av vilken bild de kan förmedla av sig själva på internet och hur de kan kategorisera sig själva och sin omgivning efter kön.

Vad ser skolkuratorer för möjligheter och utmaningar i sitt egna arbete med internetanvändningen bland barn och unga?

Några av respondenterna använde sig av antingen sms eller mejl när de kommunicerade med eleverna för att exempelvis boka en tid. Vi kunde urskilja att respondenterna hade olika synsätt vad gäller kommunikation med elever på exempelvis Facebook. Två respondenter har använt sig av Facebook för att kommunicera med eleverna medan två andra respondenter valde att inte göra det, vilket visar på att det inte är helt enkelt att veta hur en ska arbeta med detta (jfr Reamer, 2013). Det här kan även förstås utifrån Goffmans (2009) begrepp främre region. Det kan vara svårt för skolkuratorerna att veta hur en ska förhålla sig till det som eleverna uttrycker på sin Facebook-sida. Eleverna kanske heller inte alltid tänker på att skolkuratorerna är inbjudna till deras främre region och kan ta det av deras framträdande där.

En möjlighet som framkommit under intervjuerna är att skolkuratorerna kan hänvisa eleverna till användbara sidor på internet. Skolkuratorerna berättade även att de inte får reda på allting som händer på nätet, vilket de ser som en utmaning. De uttryckte även att det finns ett behov av att bli mer insatta i vad eleverna gör på nätet. Respondenterna beskrev internet som en plats där ungdomar spenderar mycket tid, och i några intervjuer beskrevs även internet som en egen värld eller en egen arena. Några respondenter har även lyft att ungdomarna söker sig till sidor där vuxna inte befinner sig, vilket också kan ses som en utmaning i arbetet. Detta analyserade vi utifrån Goffmans (2009) begrepp bakre region, om att ungdomar inte vill att vuxna ska ta del av deras framträdande och därför söker sig till den bakre regionen. Vi kopplade även detta till det Erikson (1950) beskrev om att ungdomar i sitt identitetsskapande väljer ut personer som de inte vill identifiera sig med, exempelvis föräldrar. Detta kan vara en förklaring till att ungdomarna söker sig till egna arenor.

I intervjuerna tydliggjordes generationsklyftan mellan skolkuratorerna och eleverna, då eleverna växt upp med internet dygnet runt, vilket kan ha en koppling till hur både internet används och värderas (jfr Simpson, 2016). I analysen har detta associerats till Berger och Luckmanns (1991) begrepp internalisering. Eleverna har växt upp i en tid där internet har internaliserats och är en del av deras objektiva verklighet medan skolkuratorerna inte växt upp med internet som en lika självklar del. Respondenterna uttryckte även att barn och unga spenderar mycket tid på internet och att det är en naturlig del i deras liv. Samtidigt lyfte några respondenter att internet inte alltid ses som en del av den riktiga världen. Respondenternas syn på internet kan få en betydelse för de möjligheter och utmaningar som de själva kan se i sitt arbete. Således har det framkommit i intervjuerna är att det finns en viss skillnad vad gäller synen på internet utifrån vilken generation en är uppväxt i.

Vi har nu besvarat vårt syfte och våra frågeställningar. Men under arbetets gång har nya frågor växt fram hos oss. Dagens ungdom är den första generationen som växt upp med internet dygnet runt vilket kan bidra till att de har en annan syn på internet än vad människor från andra generationer har. Hur kommer synen på internet se ut i framtiden om alla växer upp i ett samhälle där internet är en naturlig del av livet? Detta leder in på frågor om hur arbetet med internet kan se ut i framtiden om alla socialarbetarna kommer växa upp med internet tillgängligt dygnet runt. En annan aspekt som kan vara intressant att undersöka är att se hur relationen mellan socialarbetare och barn och unga kan komma att påverkas om mer kommunikation och behandling sker via nätet. Vilken påverkan kommer det att få på den

terapeutiska alliansen? Den här utvecklingen tror vi kan vara intressant att forska vidare om genom att intervjua socialarbetare och barn och unga.

Då dagens ungdom är den första generation som växt upp med internet dygnet runt, kan vi inte veta hur detta kommer att påverka dem och kommande generationer. Under arbetets gång har det framkommit att barn och unga påverkas såväl positivt som negativt av internetanvändningen. Särskilt intressant upplever vi det faktum att internet är en plats där relationer kan skapas och upprätthållas. Hur kommer människors relationer fortsätta att påverkas av internetanvändningen? Vad som också framkommit är att internet inte går att ta bort helt samtidigt som en önskan finns om att begränsa användningen, då internet kan påverka mående och livssituation negativt. Men då internet inte går att undvika och då det också medför mycket positivt ställer vi oss frågan: hur kan en arbeta för att internet ska kunna fortsätta ha en viktig roll i samhället med det positiva det för med sig, utan att det negativa med internet blir alltför påtagligt? Då internet berör många människors liv hade det i fortsatta studier varit intressant att intervjua människor i alla åldrar för att se hur internet påverkar deras mående och identitet.

7. Referenslista

Ahrne, Göran & Peter Svensson (2011) Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. I: Göran Ahrne & Peter Svensson (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber

Amichai-Hamburger, Yair, Mila Kingsbury & Barry H. Schneider (2013) Friendship: an old concept with a new meaning? *Computers in Human Behavior*, 29 (1): 33-39

Berger, Peter. L & Thomas Luckmann (1991) *The social construction of reality: a treatise in the sociology of knowledge*. London: Penguin

Berne, Sofia, Ann Frisé & Kristian Daneback (2016) Vad är nätmobbning och vad kan, bör och ska man göra som professionell i skola och socialtjänst? I: Kristian Daneback & Emma Sorbring (red.) *Socialt arbete och internet - Att förstå och hantera sociala problem på nya arenor*. Stockholm: Liber

Bryman, Alan (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber

Carter, Denise M. (2004) Living in Virtual Communities: Making Friends Online. *Journal of Urban Technology*, 11 (3): 109-125

Daneback, Kristian & Emma Sorbring (2016) Inledning. I: Kristian Daneback & Emma Sorbring (red.) *Socialt arbete och internet - Att förstå och hantera sociala problem på nya arenor*. Stockholm: Liber

De Ridder, Sander & Sofie Van Bauwel (2015) Youth and intimate media cultures: Gender, sexuality, relationships, and desire as storytelling practices in social networking sites. *Communications: The European Journal of Communication Research*, 40 (3): 319-340

Dunkels, Elza (2008) Children's strategies on the Internet. *Critical Studies in Education*, 49 (2): 171-184

Dunkels, Elza (2012) *Vad gör unga på nätet?* Malmö: Gleerup

Dunkels, Elza (2016) *Nätmobbing, näthat och nätkärlek: kunskap och strategier för en bättre vardag på nätet*. Stockholm: Gothia Fortbildning

Ekinci, Özalp, Tanju Celik, Nazan Savaş & Fevzie Toros (2017) Sleep quality, internet addiction and depressive symptoms among undergraduate students in Nepal. *Archives of Neuropsychiatry / Noropsikiatri Arsivi*, 51 (2): 122-128

Erikson, Erik. H (1950) *Childhood and society*. New York: Norton

Eriksson-Zetterquist, Ulla & Göran Ahrne (2011) Intervjuer. I: Göran Ahrne & Peter Svensson (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber

Erlandsson, Hans (2006) *Barn, unga och Internet: allt med alla alltid*. Sundbyberg: Docendo

Goffman, Erving (2009) *Jaget och Maskerna: en studie av vardagslivet dramatik*. Stockholm: Norstedts

IIS (2016a) *Eleverna och internet 2016: Svenska skolungdomars internetvanor*

IIS (2016b) *Svenskarna och internet 2016: Undersökning om svenskarnas internetvanor*

Johnston-Goodstar, Katie, Katie Richards-Schuster & Jenna K. Sethi (2014) Exploring Critical Youth Media Practice: Connections and Contributions for Social Work. *Social Work*, 59 (4): 339-346

Jönson, Håkan (2010) *Sociala problem som perspektiv - en ansats för forskning & socialt arbete*. Malmö: Liber

Lind, Rolf (2014) *Vidga vetandet - en introduktion till samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur

Linde, Jessica & Ida Qvarnström (2008) *Sociala relationer på nya digitala arenor: om mobbing, kunskapsdelning och en bygemenskap på nätet*. Växjö: Ung kommunikation

Lindgren, Sven-Åke (2008) Det teoriutvecklande projektet. I: Katarina Sjöberg & David Wästerfors (red.) *Uppdrag: Forskning*. Malmö: Liber

Loseke, Donileen (2003) *Thinking about social problems: an introduction to constructionist perspectives*. New York: Aldine de Gruyter

Lundin, Elin (2008) Konsten att hitta sin teori. I: Katarina Sjöberg & David Wästerfors (red.) *Uppdrag: Forskning*. Malmö: Liber

Löfberg, Cecilia (2008) *Möjligheternas arena – Barn och ungas samtal om tjejer, killar, känslor och sexualitet på en virtuell arena*. Stockholm: Stockholms universitet

Newman, Melissa J. (2015) Image and identity: Media literacy for young adult Instagram users. *Visual Inquiry: Learning & Teaching Art*, 4 (3): 221-227

Priebe, Gisela, Kimberly J. Mitchell, & David Finkelhor (2013) To tell or not to tell? Youth's responses to unwanted Internet experiences. *Cyberpsychology*, 7 (1): 71-84

Raghavendra, P, L. Newman, E. Grace, D. Wood (2013) 'I Could never do that before': effectiveness of tailored Internet support intervention to increase the social participation of youth with disabilities. *Child: Care, Health & Development*, 39 (4): 552-561

Reamer, Frederic G. (2013) Social Work in a Digital Age: Ethical and Risk Management Challenges. *Social Work*, 58 (2): 163-172

SFS 2010:800. *Skollagen*

Simpson, Jennifer. E (2016) A divergence of opinion: how those involved in child and family social work are responding to the challenges of the Internet and social media. *Child and Family Social Work*, 21 (1): 94-102

Staksrud, Elisabeth, Kjartan Ólafsson & Sonia Livingstone (2013) Does the use of social networking sites increase children's risk of harm? *Computers in Human Behavior*, 29 (1): 40-50

Statens medieråd (2015) *Unga och medier 2015: Fakta om barns och ungas användning och upplevelser av medier*

Stier, Jonas (2011) Människa, existens, identitet: Erik Homburger Erikson. I: Jonas Lindblom & Jonas Stier (red.) *Det socialpsykologiska perspektivet*. Lund: Studentlitteratur

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*

Von Feilitzen, Cecilia, Olle Findahl & Elza Dunkels (2011) Vad nytt om barn och internet i Sverige?: Resultat från den europeiska undersökningen EU Kids Online. *Nordicom-Information*, 33 (4): 71-79

Wartberga, Lutz, Rudolf Kammerlb, Sonja Bröninga, Michaela Hauenschildb, Kay-Uwe Petersena & Rainer Thomasiusa (2015) Gender-related consequences of Internet use perceived by parents in a representative quota sample of adolescents. *Behaviour & Information Technology*, 34 (4): 341-348

Wennerberg, Søren Barlebo (2010) *Socialkonstruktivism - positioner, problem och perspektiv*. Malmö: Liber

Westley, Hannah (2016) Reading the Self in Selfies. *Comparative Critical Studies*, 13 (3): 371-390

Woods, Heather C. & Holly Scott (2016) #Sleepyteens: Social media use in adolescence is associated with poor sleep quality, anxiety, depression and low self-esteem. *Journal of Adolescence*, 51: 41-49

Wängqvist, Maria & Sara Griphammar (2016) Internet och identitetsskapande i tonåren. I: Kristian Daneback & Emma Sorbring (red.) *Socialt arbete och internet - Att förstå och hantera sociala problem på nya arenor*. Stockholm: Liber

Zhang, W.B. Melvyn, Bach Xuan Train, Le Thi Huong, Nguyen Duc Hinh, Houg Duc Hinh, Tran Dinh Tho, Carl Lathin & Roger C.M Ho (2017) Internet addiction and sleep quality among Vietnamese youths. *Asian Journal of Psychiatry*, 28: 15-20

Zinnatova, Mariya V., Evald F. Zeer, Ekaterina V. Zavyalova, Vladimir A. Sorokin & Marina S. Yudina (2016) Cybernetic Welness of the Youth: Psychological Aspect. *International journal of environmental & Science Education*, 11 (16): 9362-9373

Bilaga 1 - intervjuguide

Inledning

Presentera syftet med undersökningen samt berätta hur intervjun kommer att gå till

Etiska principer (informerat samtycke, konfidentialitet, nyttjandekravet)

Fråga om okej med inspelning

Bakgrundsfakta

- Hur länge har du jobbat som skolkurator? Hur länge på denna skolan? Med vilka årskurser arbetar du?

- Hur kan en kontakt med en elev se ut? (*När, hur, var och hur ofta träffas ni? Alltid individuellt eller i grupp? Varför? Vad är anledningen till kontakten?*)

Internetanvändande hos barn och unga

- Vad har du för erfarenhet av att eleverna gör på internet? (*sociala medier, lyssna på musik, mms, sms, ringa, använda internet, se film/videoklipp, ta bilder/filma, söka nyheter, köpa saker, studera, söka information/kunskap, läsa texter/böcker, blogga*)

- Kan du berätta hur du ser att internetanvändandet bland elever har förändrats under din tid som skolkurator? (*Ökat/minskat, tillgångar/redskap*) Vad tror du det beror på?

- Var och när har du erfarenhet av att eleverna använder internet? (*Exempelvis skola, hem, fritidsaktivitet*). Upplever du att eleverna använder internet mer vid något av dessa tillfällen och i så fall vilket? Vad tror du det kan bero på?

- Upplever du att det finns en skillnad vad gäller kön och internetanvändning och i så fall vilken? Vad tror du att det beror på?

- Upplever du att det finns en skillnad vad gäller ålder och internetanvändning och i så fall vilken? Vad tror du att det beror på?

Internets roll bland barn och unga

- Vilka tror du är anledningarna till att eleverna använder internet? (*Något mer/annat?*)
(*Upplever du någon skillnad vad gäller kön och i så fall vilken?*)

(Upplever du någon skillnad vad gäller ålder och i så fall vilken?)

- Finns det sammanhang där du ser att eleverna väljer bort internet, även när det finns tillgänglig, och i så fall när och varför?

- Har du erfarenhet av att elever diskuterar hur internet påverkar dem?

- Har du någon uppfattning om hur eleverna värderar internet och i så fall hur?

- Upplever du att internetanvändandet är identitetsskapande för eleverna och hur visar sig detta i så fall? *(Exempelvis formar sin person/självbild/grupptillhörighet)*

(Upplever du någon skillnad vad gäller kön och i så fall vilken?)

(Upplever du någon skillnad vad gäller ålder och i så fall vilken?)

- Upplever du att internetanvändandet skapar problem för eleverna och hur visar sig detta i så fall?

(Upplever du någon skillnad vad gäller kön och i så fall vilken?)

(Upplever du någon skillnad vad gäller ålder och i så fall vilken?)

- Vad upplever du för positiva aspekter med internetanvändning hos elever? *(Något mer/annat?)*

- Hur upplever du att det påverkar eleverna?

- Vad upplever du för negativa aspekter med internetanvändning hos elever? *(Något mer/annat?)*

- Hur upplever du att det påverkar eleverna?

(Något mer? Hur menar du då? Varför? Kan du utveckla?)

Skolkuratorns arbete

- Har ditt arbete som skolkurator påverkats av elevernas internetanvändande, och i så fall hur?

- Arbetar du som skolkurator med internet som verktyg för att stötta elever med deras behov?

(Exempelvis: kommunikation/chatt med elever, hänvisning till internetbehandling,

stöd/förebyggande insats via internet t.ex. i form chatt eller dylikt, program/spel via internet, kurser via internet)

- Arbetar du tillsammans med eleverna kring frågor som rör elevernas internetanvändning?

Om ja, vad lyfts? Hur då? Vad är syftet? Påverkan på elever?

Om nej, hur tror du detta påverkar eleverna?

- Arbetar du tillsammans med övrig skolpersonal kring frågor som rör elevernas internetanvändning? Om ja, vad lyfts? Hur då? Vad är syftet? Påverkan på elever?

Om nej, hur tror du detta påverkar eleverna?

- Arbetar du tillsammans med föräldrar/vårdnadshavare kring frågor som rör elevernas internetanvändning? Om ja, vad lyfts? Hur då? Vad är syftet? Påverkan på elever?

Om nej, hur tror du detta påverkar eleverna?

- Arbetar du tillsammans med andra aktörer/yrkesgrupper kring frågor som rör elevernas internetanvändning? Om ja, vad lyfts? Hur då? Vad är syftet? Påverkan på elever?

Om nej, hur tror du detta påverkar eleverna?

- Finns det diskussioner om för- och nackdelar med internet bland de yrkesverksamma du har kontakt med i ditt arbete? (*Ses internet som en självklar och oundviklig del i arbetet, eller finns det mot-ansträngningar eller kritiska tankar om internets närvaro i elevernas liv?*)

Avslutning

Fråga om intervjupersonen har något att tillägga

Berätta vad som händer nu, att vi kan skicka studien osv.

Tack för medverkan!

Bilaga 2 - informationsbrev

2017-03-28

Hej!

Vi heter Malin Hansson och Nicolina Larsson och vi studerar Socionomprogrammet vid Lunds Universitet. Nu i vår skriver vi en kandidatuppsats inom socialt arbete där vi intresserar oss för att undersöka yrkesverksammas arbete med och syn på internets roll i barn och ungas liv och hur det kan påverka deras mående. Vi hade gärna träffat yrkesverksamma som arbetar med barn och unga för en intervju.

Deltagandet är frivilligt och både intervjuperson och arbetsplats kommer att avidentifieras i uppsatsen. Vi hade gärna velat spela in intervjun för att underlätta vårt arbete, om intervjupersonen samtycker. Materialet kommer endast användas till uppsatsen och kommer förstöras efter uppsatsen blivit godkänd. Vi kommer även skicka ut uppsatsen till de som är intresserade när den färdig.

Vi undrar om ni vet någon inom er verksamhet som skulle kunna delta, [exempelvis en kurator som vi hade kunnat bli hänvisade till/alternativt om du som yrkesverksam inom elevhälsan skulle kunna tänka dig att medverka]. Intervjun beräknas ta ungefär 30-60 minuter och intervjupersonen har alltid möjlighet att avbryta intervjun. Vi är tacksamma för all hjälp vi kan få! Det hade underlättat med ett snabbt svar så att vi kan boka in en intervju. Vi är flexibla med tid och datum, men hade gärna sett att intervjun äger rum under de första veckorna i april.

Om det är något du/ni undrar, kontakta oss gärna via mejl eller telefon.

Vänliga hälsningar,

Malin Hansson

070-XXXXXXX

soc14mh4@student.lu.se

Nicolina Larsson

072-XXXXXXX

soc14nla@student.lu.se

Handledare på Socialhögskolan: Annika Capelán, annika.capelan_kohler@soc.lu.se